

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

AARSSKRIFT

FOR
ODDER HØJSKOLES
ELEVFORENING

• 1938 •

★ 18. AARGANG ★

UDGIVET AF
ODDER HØJSKOLES ELEVFORENING

AARSSKRIFT
FOR
ODDER HØJSKOLES
ELEVFORENING

1938

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

---

18. AARGANG

Stens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

H

1938.

TH. ERIKSENS BOGTRYKKERI - ODDER

Telefon 399

Sietens

Pædagogiske Studiesamling

København V.

Smil til mig!

---

*Smil til mig, Sol, og strø dit Guld
— thi Guld betyder Glæde —
paa Rudens Glar, paa Markens Muld,
paa Stien, jeg skal træde!*

*Smil til mig, Barn, og lad mig se
paa dine Øjne klare!
Saa la'r en Stund, med dig paa Knæ,
jeg hele Verden fare!*

*Smil til mig, Viv, og klap min Kind!
Tag mig i dine Arme!
Giv mig et Kys og luk mig ind
til al dit Hjertes Varme!*

*Smil til mig, Ven, og ræk mig Haand
til Hjælp, naar det behøves,
og vis i Daad, vort Venskabsbaand
kan holde, naar det prøves!*

*Smil til mig, Gud, og vær mig god!
Giv mig din Fred i Eje!
Og raad paa al min Vaande Bod!
Før mig ad dine Veje!*

*„Smil til mig!“ — Ja, men smil igen
til Gud og til din Næste,
til Sol, til Barn og Viv og Ven,
ja, smil — til fælles Bedste!*

*Dét Smil, du gi'r, og dét, du faar,
— Guds Gerning er de begge.
Den Tak, af Hjærtets Dyb opstaar,
du for hans Fødder lægge!*

Jakob Lykke.

Julen har bragt velsignet Bud!

Julen har bragt velsignet Bud;
nu glædes gamle og unge:
hvad Englene sang i Verden ud,
nu alle smaa Børn skal sjunge.

Ingemann.

INGEMANN var engang til Juletræ i Lynge Præstegaard, og der saa kan et af de smaa Børn »danse paa Moders Skød« af Glæde over Lysene. Billedet fæstnede sig saa stærkt hos ham, at han paa Hjemvejen digtede den dejlige Julesalme — Børnenes Julesang — hvoraf nogle Linier af første Vers er gengivet ovenfor. Og da Weyse kort Tid efter satte Melodi til, fandt den hurtig Vej ud til de smaa, den var skrevet til. Grundtvig fortæller Ingemann i et Brev i 1840, »at man lærte Børnene den levende i Dronningens Asyl«, og siden er den vel blevet sunget i de fleste Hjem hver eneste Jul, og mange Barneøjne har straalet om Kap med Julelysene, og mange smaa Barnefødder har trippet omkring Juletræet til dens vidunderlige Toner.

Hvad er da Grunden til, at netop denne Julesalme er sunget og stadig bliver sunget saa meget? Ja, for det første er den født og vokset ud af et barnligt, enfoldigt Sind, det er vi slet ikke i Tvivl om, netop det barnlige enfoldige prægede Ingemann hele Livet. Derfor er ogsaa Julen og ikke Paasken, Ingemanns særlige Højtid.

Ingemann kendte ikke til de Sjælekampe, som Grundtvig maatte igennem, derfor naar han vel heller aldrig til den Dybde i sin Digting som Grundtvig. Vi kan jo blot sammenligne Ingemanns »Fred hviler over Land og By« med Grundtvigs »Guds Fred er mer end Englevagt«, saa vil vi hurtig opdage, at Ingemanns Aftensang kan vi synge

en stille Sommeraften, naar Dagens Gerning er endt og alt omkring en aander Fred og Ro, og man føler sig beriget deraf, og har man ikke noget særligt udestaaende med sine Omgivelser, føler man en egen Fred i Sindet, og »man lægger sig saa trygt til Ro«. Men larmer Verden udenom eller indeni en, da faar man ikke Fred i Sindet ved at synge den, da kan man ikke nøjes med mindre end »Guds Fred«, der er mer end Englevagt, men man vil ogsaa opdage, at den er lige dyb og lige blid, enten det er ved højlys Dag, naar Kampen maaske skal føres udadtil, eller ved Midnatstid naar Sønnen holdes borte af et forpint Sind.

For det andet er det Julens Budskab forkyndt paa barnlig Vis: »Hvad Englene sang i Verden ud, nu alle smaa Børn skal sjunge«. Ja, hvem andre end Barnet (ogsaa Barnet i os) kan overhovedet synge om »Fred paa Jord«. Derfor »dans lille Barn paa Moders Skød, en dejlig Dag er oprunden: i Dag blev vor kære Frelser fød og *Paradisvejen* funden«. Det er vel nok et Glædens Budskab, og »det Barn, som sig glæder fromt og kønt, skal *aldrig* den Glæde miste«.

Og for ligesom at være sikker paa at Børnene kan forstaa det, maa han have nævnt, at »Frelseren selv var Barn som vi« og laa i sin Vugge. Men han kom, ikke alene for at vise os Vejen — *Paradisvejen* — men ogsaa for at lukke op for Haven, »den Have, Guds Engle flyve i«. Men ikke nok med det, han bor stadig iblandt os som Himmerigs Konge, og det er ham, der bringer os Juleglæden, og hans Kærlighed er saa stor, at han kan favne hver Barnesjæl paa Jord og lover os Englevinger, saa ogsaa vi engang kan komme til at flyve rundt i Haven.

Det kan man vel nok kalde et Evangelium, barnligt og enfoldigt og dog saa stort, at vi slet ikke kan fatte det, men har vi noget af Barnet i os, føler vi, at det er sandt, og kan vi tage imod det som Barnet, faar vi den sande Juleglæde.

Naar jeg har prøvet paa at drage lidt af det frem, som Ingemann har givet os i denne dejlige Julesalme, er

det dels fordi den har klinget saa stærk i mit Sind, at jeg gerne vilde prøve paa at delagtiggøre andre deri, men ogsaa fordi jeg tror, at vor — i mange Maader saa overlegne — Tid trænger til at stilles overfor den Kraft, det barnlige, enfoldige besidder.

Det lyder saa stort at blive kaldt voksen, at staa paa egne Ben og klare sig selv, og dette med Engle er kun Snak, som man gerne skulde være vokset fra, det er kun for Børn og barnlige Sjæle.

Javel, hvem har ikke været ude for det, men mon det alligevel ikke gaar de fleste saadan, at naar de staar overfor det svære i Livet, da er det dèt, Mor fortalte om Jesusbarnet, om Julen og Englene, der kommer frem, netop det man modtog i barnlig Enfoldighed, det har ligget gemt, men det var levende, da det blev fortalt, og det blev modtaget i barnlig Tillid til, at det Mor fortalte, det var sandt, derfor kan det heller ikke dø, for det har noget af Evigheden i sig.

Livet former sig ikke lige let for alle, og mange vil vel sige, at det slaar ikke til, saa let gaar det ikke, og det er ogsaa sandt. Naar Livets Storme rigtig bryder løs, da slipper man ikke udenom Golgatha og Langfredag, men Vejen til Gud gaar alligevel gennem det barnlige.

Saa lad os gaa med stille Sind
som Hyrderne til Barnet ind,
med Glædestaarer takke Gud
for Miskundhed og Naadebud.

Hjertelig Hilsen til alle Aarsskriftets Læsere med Ønsket om en glædelig Jul og godt Nytaar.

Marie og Elisius Johnsen.

Forstaaelse.

FOR nogle Aar siden var Højskolernes Tilsynsførende, *Dr. Moltesen*, under et Besøg paa Odder Højskole just i Færd med at gaa ind i Skolestuen for at overvære et Foredrag angaaende et eller andet landbrugsfagligt Emne, da jeg lod falde en Bemærkning om, at *det* vel var et Emne, han ikke havde megen Forstand paa. *Dr. Moltesen* indrømmede dette. Men han tilføjede, med sit ejendommelige, fine Smil: „Men jeg har *Forstaaelse!*“ Og saa gik han ind i Skolestuen.

Hans fortræffelige Svar har jeg jævnlig haft i Tanker siden. Det var en *klog* Mands Tale, som ikke blot passede for Tilfældet, hvor en lærd Doktor, en gammel Politiker med Verdenshorisont, skulde vurdere et Undervisningsarbejde paa det jævne. Nej, det rakte langt videre ud. Ja, det var i Virkeligheden Udtryk for en almengyldig Sandhed af stor Betydning.

Det var vist ikke af Vejen, om vi undertiden skelnede lidt skarper mellem det at have Forstand paa noget og det at have Forstaaelse.

Sagkundskab kan naturligvis ikke undværes og bliver vel ogsaa mere og mere nødvendig, efter som Specialiseringen skrider frem paa næsten alle Omraader. En sagkyndig er jo een, der har Forstand paa Ting, som vi ikke hver især kan have Forstand paa. Vi tyer alle ved Lejlighed til sagkyndige.

Men ikke des mindre kan man godt en Gang imellem have en næsten uhyggelig Fornemmelse af, hvor koldt det dog vilde blive i Verden, om hele Livet kom til at bestaa i Sagkundskab. Vist har vi Brug for kolde, klare Hjerner med god Forstand. Men mange af os er vist ved at fatte Mistanke om, at det er disse kolde, klare Hjer-

ner, der bærer en stor Del af Skylden for den sørgelige Forfatning, hvori Verdensforholdene stort set befinder sig for Tiden.

Bare vi i Stedet for al den megen *Forstand* havde haft noget mere *Forstaaelse!* Forskellen er maaske aldrig bleven udtrykt klarere og stærkere end i de Ord hos Profeten *Jesaja*, som *Vor Herre* selv gentager, om at se med *Øjnene*, høre med *Ørerne* og forstaa med *Hjærtet*. *Øjnene* og *Ørerne* er Erkendelsens nyttige Redskaber, men hvis *Hjærtet* ikke faar Lov at medvirke, saa bliver Resultatet ikke det, det skulde være. Der er i al virkelig *Forstaaelse* en Bestanddel af *Hjærtevarme*, som er afgørende for *Forstaaelsens* Livsværdi.

Hvor sandt og godt er det ikke forkyndt af *Grundtvig* i de navnkundige Linjer i Sangen om den gamle Kærlighed, »der er for Rust i Fred«:

»Og *han* har aldrig levet,
som klog paa det er blevet,
han først ej havde kær!«

Dette gælder vistnok overalt, selv i det, vi kalder det faglige. Man bliver f. Eks. næppe rigtig landbrugskyndig uden Kærlighed til Landbruget. Jo mere Lyst man har til sit Arbejde, des mere Indsigt faar man i det. Det véd enhver.

Men fremfor alt gælder det dog Forholdet *mellem Mennesker* og Forholdet *til Gud*. Det skorter saa tit paa gensidig *Forstaaelse* imellem os, ganske simpelt, fordi vi mangler indbyrdes Kærlighed. Og ydermere kan vi godt gaa ud fra, at den manglende Kærlighed atter har den manglende *Forstaaelse* som Forudsætning. »At forstaa alt«, hedder det, »er at tilgive alt«. Deri er der en dyb Sandhed.

Men bortset fra de mange vanskelige, maaske bitre »Mellemværender« kræver det frugtbare Samarbejde mellem os Mennesker altid, at vi forstaar hinanden.

I denne Forbindelse frembyder *Højskolen* et nærliggende Eksempel. Den levende Vekselvirkning mellem

Personerne paa Talerstol og Tilhørbænke beror jo paa, at der er gensidig Forstaaelse. Og navnlig er der vel Grund til at understrege, at vi Højskolelærere nødvendigvis maa have Hjærte for vore Elever saavel som for vort Arbejde, for at vi skal kunne gøre os Haab om at blive til en Smule Gavn og Glæde. Det er ikke *alt*, men det er det *vigtigste*.

En Præstegerning øves under ganske de samme Vilkaar. Og her bliver da Kravet om at forstaa med Hjærtet allermest uafviseligt. Gud kan nemlig ikke forstaaes med Forstanden. En kold, d. v. s. hjærteløs Theologi er fuldkommen Daarskab. Den er værdiløs, ja, vel egentlig altid livsfjendtlig. Om Gud kan man intet faa at vide uden ad Kærlighedens Vej. Ubegribeligt, at saa mange kan holde saa stærkt paa »Børnelærdommen«, selv naar den er død og kun kan anbringes i Hjernekistens kolde Lagerrum!

Vor Herre forstod Menneskene, fordi han elskede dem, — og elskede dem, fordi han forstod dem. Og dermed er der ingen Forandring sket i Tidernes Løb. Han vedbliver at forstaa med Hjærtet. Derfor er han ikke mindst god at komme til, naar vi forgæves søger at finde Forstaaelse hos vore Medmennesker, — i de Ting, hvori vi trænger allermest til Forstaaelse. Han forstaar os, selv naar vi ikke forstaar os selv.

Og den Selvforstaaelse, vi opnaar ved at gaa i *hans* Skole, skal nok komme os til Gode i vort Forhold til andre Mennesker, saa det falder os bestandig lettere at forstaa ogsaa dem — med Hjærtet!

Det er *den* Vej, vi skal frem!

Jakob Lykke.

Hjærtelig Hilsen til alle Kendinger indentor Odder Højskoles Vennekreds!

Margrethe og Jakob Lykke.

Individualisme og Kollektivism.

FOR Flertallet af Aarsskriftets Læsere er det vel nødvendigt straks at sige et Par Ord til Forklaring af Overskriften.

Individualisme kommer af Ordet Individ, Enkeltvæsen. Kollektivism betyder samlende, fælles.

Individualisten betragter Individet som Kulturens Kilde, og som Følge deraf modsætter han sig alle Bestræbelser fra Samfundets eller fra Statens Side for at vurdere alle Individets Betydning ens. Individualisten modsætter sig enhver Ensretning. I sin yderste Konsekvens er Individualismen i høj Grad aristokratisk. Det store Menneske, Overmennesket, Føreren, er Skaberen af al Kultur. Hans Lykke er ogsaa en anden end Gennemsnitsmenneskets; derfor bør hans Frihed til Selvudfoldelse respekteres. Masserne er kun Kopier af de store eller lydige Redskaber i deres stærke Hænder. I Politik sætter Individualismen skarpe Grænser for Statsmagtens Indgriben paa det personlige Omraade, hvor den altsaa hævder lige det modsatte af Kollektivismen eller Socialismen, for hvem Staten er alt og Individet kun den lydige Tjener, der ingen Rettigheder har at sætte imod, hvad man opfatter som Statens højeste Interesser.

Med Reformationen i det 16. Aarhundrede overførtes Individualismen paa Religionen. Protestantismen er individualistisk, medens Katolicismen er kollektivistisk.

Men lad os nu foreløbig holde os til den økonomiske Side af Sagen. I lange Tider stod den Del af Verden, som betød noget, i Frikonkurrencens Tegn i nøje Overensstemmelse med Individualismens Idé om Kræfternes frie Spil.

Man mente, at naar enhver arbejdede for sig selv uden at skulle tage Hensyn til andre, saa vilde den størst mulige Produktion opnaas, den størst mulige Mængde af økonomiske Goder vilde blive Slægtens Eje. Intet er saa stærk en Drivkraft som Selvopholdelsesdriften. En særlig stærk Understregning fik denne Lære gennem Naturvidenskaben, specielt Darwinismen. Det er Kampen for Tilværelsen, som leder Udviklingen frem fra lavere til højere Kulturtrin. De dygtigste og stærkeste overlever og forplanter Slægten. Den frie Konkurrence blev ikke bare en tilladt Form for økonomisk Virksomhed, den blev en Pligt. Netop derved førte man jo Udviklingen frem. Og enhver ung Mand kunde se sig selv som den dygtigste, som den, der skulde fortsætte Slægten og føre Udviklingen videre til lysere Kaar for Menneskeheden. Ja, netop det er sidste var vi jo mange, som engang troede fuldt og fast paa. Vi troede, at Individualisme, Liberalisme med Kræfternes frie Spil vilde skabe gode økonomiske Kaar for alle. Men vi oplevede, at Systemet krængede sig om i sin egen Karrikatur, for at bruge et Henrik Ibsens Udtryk. Vi oplevede Sandheden i det gamle Ord, at naar hver hytter sig, saa tager Fanden den bagerste. Fanden tog den bagerste. Vi troede vel ikke, at Menneskene var Engle; men vi troede, at under Frihedens Fane vilde alle gode Kræfter udfolde sig til Gavn for Helheden.

Og saa blev Resultatet store Opsamlinger af Rigdomme paa enkelte Hænder og en grænseløs Fattigdom hos mange. Paladser i West-End, Slumkvarterer i East-End, Millionæ: villaer langs Strandvejen og Fattigkvarterer i den indre, gamle By, hvor hjemløse og arbejdsløse stoves sammen i Hobe: tal paa nogle faa Kvadratmeter i de mest elendige Rønner. Men det er Verdens Gang. Der nede lever de, som paa Grund af daarlige Evner. arvelig Belastning o. s. v. maa gaa til Grunde. Der oppe lever de af Naturen udvalgte et Liv i Luksus, Lediggang og Vellyst. Men dette med Naturens Udvælgelse af nogle faa, som er bestemt til at herske og trampe de andre ned, er i hvert Fald ikke i Overensstemmelse med Kristendommens Lære. Og Teorien kan

heller ikke staa for en streng videnskabelig Kritik. Foruden Kampen for Tilværelsen — Frikonkurrencen i Naturen — er der nemlig et andet Princip, som kan fremme Naturens Udvælgelse af de bedste: den gensidige Hjælp! Vi ser, hvor der er Blomsterformer, der passer til de forskellige Insekter. Og vi ser, hvor der er Insekter, som passer til de forskellige Blomsterformer. En Harmoni og et Samarbejde uden nogen Ødelæggelse. Det hænger da sikkert sammen med Frikonkurrencens Idé, at det blev Kampen og ikke Hjælpen, som Tiden greb ud af Læren om Naturens Udvælgelse af de bedste.

Individualismen krængede sig altsaa om i sin egen Karrikatur. Henrik Ibsen har sikkert hér rørt ved et vigtigt Moment i al Udvikling. Ethvert System bærer nemlig i sig Faren for at blive til sin egen Karrikatur. Men gennem de Udvækster, det selv skaber, ligger saa Spiren til en ny Ordning. Det er Katastrofemomentet i al Udvikling. Vi ser det Gang efter Gang i Menneskeslægtens Historie. Udviklingen gaar i lange Tider jævnt og roligt fremad, men fører saa til sidst med sig saadanne Misbrug, at en Omvæltning bliver nødvendig. Og det er jo netop det, vi oplever i disse Aar, hvor en gammel Verden gaar til Grunde og en ny skal skabes.

Det var heller ikke vanskeligt at se, at Krængningens Resultat maatte blive det modsatte af Individualisme, nemlig Kollektivismen. Resultatet bliver altid en Modsætning til det, som var.

Allerede under Verdenskrigen saa vi, hvorledes Kollektivismen voksede sig stærk. Baade de krigsførende og de ikke krigsførende Nationers Produktion organiseredes. Produkterne fordeltes, og Folkene sattes paa Ration.

Oprindelig var Kollektivismen en Slags moderat Socialisme, der adskilte sig en Del fra Kommunismen. Medens denne tilstræber Fællesskab ikke alene i Produktion og Fordeling, men ogsaa i Forbrug og Nydelse af de økonomiske Goder med fuldstændig Ophævelse af den individuelle Ejendomsret, indskrænkede Kollektivismen sig til at kræve Produktionen socialiseret. Produktionen skulde

overgaa til Fælleseje og Fællesdrift til Gavn for det hele Samfund. Derimod maatte den enkelte godt indrette sit Forbrug efter Smag og Behag.

Naar det allerede nu kan siges, at Kollektivismens System ogsaa har krænget sig om i sin egen Karikatur, saa er der vist ingen anden Forklaring end den, at man blev ikke staaende ved Kollektivismens oprindelige Idé, der altsaa hun angik det økonomiske Mellemværende mellem Menneskene. Alene dette vilde være en Kæmpeopgave at løse, som vist kræver en langt mere vidtgaaende Solidaritetsfølelse og en langt stærkere Samfundsaaend, end Menneskene i Almindelighed er i Besiddelse af.

Men alle Omraader af Menneskelivet skal — efter de nyeste Teorier — ensrettes: Presse, Radio, Teater, Religion. De tilsyneladende saa kloge Hoveder synes ikke at ane, at i Mangfoldigheden og ikke i Ensartetheden findes Livets Skønhed og Rigdom. Af Skovens mange Millioner Blade findes der ikke to, som er nøjagtig ens. Og saa tror man, at det kan lykkes at skabe en ensartet Menneskeslægt, hvor den ene er en nøjagtig Kopi af den anden. Ved Hjælp af Intolerance, Voldsgerninger og den mest bestialske Grusomhed mod alle, der staar i Vejen for en saadan Ensrettethed, kan man opnaa ikke saa lidt i den Retning. Jødeforfølgelserne og Europas store Koncentrationslejre siger os noget om, hvor den nøgne Kollektivismefører hen. Den fører til en Tilværelse, hvor der er endnu mere hedt end i Dantes „Helvede“.

Forfatteren Aldous Huxley har i sin Bog „Fagre nye Verden“ givet en Skildring af en saadan kollektivistisk Menneskehed, der er behersket af Ultrateknik, Massehypnose, Psykoanalyse og Sterilisation. Det er et Billede saa ækelt og gruopvækkende, at man engang imellem under Læsningen trænger til at faa Vinduerne smækket op paa vid Gab, saa man kan indaande Guds friske Luft. Al Personlighed er udslettet, og man ihukommer et andet klogt Ord af Henrik Ibsen: „Hvor Personligheden mangler, dér er hele Herligheden kun en Benrads tørre Rangler!“

Den økonomiske Kollektivismefører maatte komme ovenpaa

Individualismens brutale Uret mod de smaa og svage. Ulykken er, at man ogsaa vil gennemtvinge aandelig og moralsk Kollektivism. Ulykken er, at naar en Samlivsform har sprængt sig selv, saa staar der altid en Del vantro Mennesker, som forkaster Livets Evne til at vokse i Frihed. Disse vantro staar altid Guds Rige imod i Historien, fordi „de vilde gyde af deres egen Ild, just som Støbnin-gen skulde ske“.

Det, som Verden trænger til nu i Demokratiets elvte Time, er et kristent Demokrati, hvor det gensidige Tjener-princip raader. Men et saadant kan ikke virkeliggøres, saa længe der findes Mennesker, som ikke ser, at de er nøgne, og som derfor ophøjer sig selv til at styre Verden.

Vi fik Friheden i Arv fra Grækenland, og vi fik Retfærdigheden og Barmhertigheden, Kærligheden til Gud og Næsten i Arv fra Jødeland, fra den største Jøde, som har levet. Hvis disse Goder gaar tabt, da vil Dødsdommen blive skrevet over denne Slægt. Og den vil da saa heller ikke være for god til at gaa til Grunde.

Men er der da ingen Løsning paa Problemerne? Jeg har nævnt, at der maa et kristent Demokrati til. En religiøs Socialist fra Østrig har udtrykt det saaledes: „Den økonomiske og sociale Kollektivism maa være forbundet med den størst mulige personlige, aandelige og moralske Frihed. Dette sikres ikke ved noget System eller nogen Formel; men hér skal nye levende Mennesker til, for hvem Evighedsværdierne er virkelige“.

Dette er sikkert Sandheden.

C. P. Corneliussen.

Ahasverus, den evige Jøde.

AHASVERUS — den evige Jøde. Der er Poesi over hans Vandringer, men der er Blod i hans Spor. Vandrende træder han ind i Historien, kommende med sine Hjørde fra ukendte Ørkner. Hans vidtskuende Øje ser en Oase — Palæstina — det koster Blod, men her er godt at være.

Hungersnød — atter paa Vandring — Ægypten, Trældom og Forfølgelser — hjem! hjem! — Vandring i 40 Aar — Kanaans Land — Hvil i 600 Aar — atter paa Vandring — slæbt bort til Babylon.

»Ved Babylons Floder vi sørgende sad
og græd for vor Moder, den hellige Stad,
lod Harperne hænge
med springende Streng
i Pilenes Top.«

Med Jubel griber Ahasverus igen Staven, da Kyros giver ham fri — hjem, hjem igen!

Men andre har taget Landet. Det koster atter Blod, med Sværdet i den ene Haand og Murskeen i den anden genrejses Landet, men under fremmed Herredømme. Persere, Grækere og Romere undertrykker efter Tur; alt taa-ler Ahasverus, blot han maa hvile i sit gamle Land.

Men i Aaret 70 e. Kr. kommer Katastrofen. Templet ødelægges og profaneres, og Ahasverus maa atter vandre ud at søge sig nye Bopladser. I snart 1900 Aar har denne hans sidste Vandring varet, over hele Jorden er han naaet, forhaanet, bespyttet, forfulgt, mishandlet, dræbt — men evig — dengang 2 Millioner, nu 17, saa hvis nogen skal rose sig af at tilhøre en stærk Race, da er det Jøderne.

Med Pauser har disse 1900 Aar været en eneste Lidelses-historie, der gjorde Gæstefolket til Martyrer og Værtsfolkene til Bødler. Lad os lytte til, hvad Tyskeren Martin Luther siger om den Sag: „Hvis jeg havde været Jøde og havde set Kristendommen inspirere saa uretfærdige Handlinger, vilde jeg have foretrukket at være et Svin hellere end en Kristen“.

Hvorfor vilde man da ikke give den evige Jøde Hvile, hvad havde man imod Ahasverus?

Nogle begrundet Hadet religiøst: Jøderne dræbte Jesus, hans Blod er over dem. Rent bortset fra, at det at ville „hævne“ Jesu Død, er et slaaende Bevis for, at man intet har forstaaet af Jesu Lære, modbevises Paastanden osгаа ved, at man længe før Jesu Død har kendt Jødeforfølgelser.

Nej, Aarsagen maa nok søges andet Steds. Man har nævnt en Aarsag, man kalder Differensaffekten, Hadet til alt fremmedartet, og her er vi nok ved Sagens Kerne. Differensaffekten findes hos alle og til alle Tider, den er nemlig Udslag af Egoisme, man elsker sig selv og alt dermed ensartet saa højt, at det ikke at være ligesaadan er en Forbrydelse. Det staar saamænd alt sammen at læse i „Den grimme Ælling“. Der var nok for de hjemlige Høns og Katte at undre sig over hos den fremmede Gæst baade i Ydre og Indre. Dertil kom at den fremmede i alt Fald intellektuelt var Landets Børn overlegen, og er det slemt blot dette at være forskelligartet, saa er det værre at være det i Retning af det bedre, thi saa blander der sig Misundelse i Differensaffekten, og i Forsøget paa at suspendere Mindreværdskomplekset har vi Jødeforfølgelsen, hvor Flertalsvold bringer den aandeligt svagere ovenpaa.

Denne egentlige Aarsag til Jødehadet gaar det naturligvis ikke an for Antisemitten at nævne, og man finder da paa opdigtede Beskyldninger; gennem Tiderne har de spændt lige fra Pengegriskhed og Usandfærdighed til Ritualmord og Ledtog med Djævelen, indtil de i vore Dage er simplificeret til kort og godt at omfatte alt ondt.

Sandheden tro skal naturligvis indrømmes, at der til

de opdigtede Beskyldninger ogsaa kommer virkelige, det kan ingen, som kender det førhittlerske Tyskland, benægte. Men sker der Forbrydelser i et Land, er der vel Love, der straffer disse, uden at man behøver at opfinde særlige for Jøder? Ingen tror, at Jøderne er Engle, de er blot Mennesker med outrerede Egenskaber, saaledes som deres store Tænker Martin Buber udtrykker det: „Hos Jøderne finder man den modigste Sandhedskærlighed ved Siden af den afgrundsdybe Løgnagtighed, den mest redebonne Offervilje ved Siden af den gerrigste Egoisme. Intet andet Folk har frembragt saa modbydelige Spillere og Førrædere, intet andet Folk saa ophøjede Profeter og Frelser.“

Er der ikke saa megen Humanitet tilbage i Verden, at man endnu har Raad til ved enhver Fejl at spørge om Aarsagen? Forklaringen paa Jødens iøjnefaldende Fejl er ikke svær at finde.

Han er tvedelt; det maa man blive som Medlem af to Folk.

Han er løgnagtig — det er nemt nok at tale Sandhed i trygge Kaar.

Han er optaget af Penge — det er det eneste, der altid er blevet krævet af ham; paa Vandringerne kunde fast Ejendom ikke medtages, og vilde han endelig bosætte sig, var Adgangen til Jorden og Embeder ham gerne nægtet; men Penge skulde han betale for Opholdstilladelse og i Særskatter, ja, en Tid brugtes og solgtes Jøder ligefrem som Skatteopkrævere.

Er der nogen, der har været behjælpelig ved Opøvelsen af den jødiske Finanssans og Gerrighed, er det i høj Grad det Folk, i hvis Midte de har boet.

Men det gamle Ord, at den, der forstaar alt, tilgiver alt, synes ikke at gælde mere. Thi ligemeget, om Jøden har søgt at leve afsondret, d. v. s. leve som Nation i Nationen, eller han har søgt at assimilere sig og blot leve som et særligt religiøst Samfund, eller om han endog har opgivet Religionen, Behandlingen har været den samme, saa Heine fik Ret i, at Jødedommen hverken er en Religion eller en Nation, men en Tragedie.

Kun enkelte Steder paa Ahasverus' lange Ørkenvandring har han fundet Oaser; en saadan hed Danmark; han fandt den ikke tilfældigt, men blev af Landets Konge Chr. IV indbudt til et Ophold der. 1622 bliver dygtige, velrenomerede, portugisiske Jøder indkaldt til den nygrundede By Gluchstadt i Holsten, og siden da har den evige Jøde haft et Fristed i Danmark med Undtagelse af enkelte Stenkast, der blev rettet imod ham i 1819.

Med Stolthed kan vi nævne dette, men med Bekymring ser vi nu, hvordan en Masse unge Mennesker begynder at gale op, fordi de i deres Uselvstændighed gør andres Dom til deres angaaende Gæsten, som gennem Generationer har boet i Danmark. Dansk Jødehad idag er Udslag af en Uselvstændighed, der ikke tidligere regnedes blandt Nordboens Egenskaber.

Engang troede man, at Ahasverus igen kunde begynde Vandringen tilbage til Palæstina, man troede, at det var „Folket uden Land, der vendte tilbage til Landet uden Folk“, men som ved Hjemkomsten fra Babylon fandt ogsaa de moderne Zionister Landet besat. Theodor Hersl var ingen Moses, og England ingen Kyros, men Ahasverus er den samme, og mon ikke baade de, der forstaar hans Pinsler, og de, der forvolder dem, kan enes i Haabet om, at Miraklet igen maa ske, at Arons Stav igen maa skyde friske Skud og slaa Rod i Palæstinas Jord, saa Profeten Mikas Ord maa gaa i Opfyldelse: „At da skulde de bo hver under sit Vintræ og under sit Figentræ, og ingen skal forfærde dem, thi den Herre Zebaots Mund har talt“ — og at den evige Jøde endelig maa finde Hvile.

Erik Dahlerup-Petersen.

Det er Høslætstid.

DET er Høslætstid ude paa Marsken; ganske vist er den ikke særlig spændende længere, nu da man slaar Græsset med Maskiner. Men for mere end en Menneskealder siden udfoldede der sig et lyst, glad og travlt Liv ude paa de vældige Marskenge, naar Høslætten indtraf ved Midsommertid. Om denne glade Tid handler nedenstaaende.

Staar man en stille Sommerdag ude paa Marsken og ser over Hav og Eng, synes det, som om man befinder sig i et „Uendelighedsrig“ af grønt og blaat. Det flimrer for Øjnene, Sommerdagens Varme ligger og gynger og bølger ude i Horizonten. Det er „Lokkemanden, som driver sine Geder“, siger man i Vestjylland. Luften krydres af Hø og Hav, det er, som alt levende fyldes med Kraft og Sundhed. Grønt og grønt alle Vegne, ingen Bakker, ingen Skove, kun grønne Flader helt ud, hvor Himmel og Jord mødes. Fladt og fladt er Marskens Præg. Det er, som Nordmanden sagde: „Jeg tror, Fanden hakke mig, at jeg kan lægge mig paa Maven og se to Mile bort“.

Denne mægtige Marskbræmme af frugtbart Klæg bærer det grønneste af alt grønt Græs, ikke særlig højt, men tæt og fløjlsblødt. Hvide, gule og røde Blomster danner brogede Mønstre i den fine grønne Bund, og Himlen hvælver sig lysblaa derover. I Vest ligger Havet solblankt, fjernt mod Øst skimtes Hedens mørke Rand og alt fortoner sig i Luftens blaalige Farver.

Dette overvældende frodige Græsland er Marskbondens Rigdom. Det har gjort ham til en kraftig, selvstændig Type, der i Bevidstheden om at sidde lunt inden Døre, og at ingen jordisk Magt skal kunne fratage ham, hvad

der er hans, har udviklet ham til, naar det er nødvendigt, at optræde med en vis stejl Trods og Selvfølelse mod alt Regereri. — Han vil føle sig som en fribaaren Mand paa sin egen Odel, men ellers er Marskens Folk et herligt gæstfrit Folk, der trofast gemmer paa Slægtens Minder og paa sine fra Fædrene nedarvede Skikke.

I en gammel Beretning fortælles, at Marskbønderne bestiller kun en Gang om Aaret for Alvor noget, og det er i Høslættens og Høbjergningens Tid; men saa arbejder de ogsaa det dobbelte af, hvad en Slettebonde byder sig selv.

Denne Udtalelse passer ikke længere, men engang har der været noget om det. Høslætten var for en Menneskealder siden Aarets Festtid ude paa Marsken. I længst forsvunden Tid raadede Oldermændene for hvilken Dag „æ Slæth“ skulde begynde; nu følger hver Mand sit eget Hoved; men der er noget smittende i det — saa snart en Mand begynder, kommer de andre med. —

Inden Maskinerne kom i Brug, maatte hele Marsken slaes med Le, og det var ikke hver Mands Sag at slaa det tætte Marskgræs. Det krævede Dygtighed, en utrolig Udholdenhed og store Kræfter. Det var heller ikke helt let at tilfredsstille de gamle Marskbønder. Under Arbejdet kom de af og til ud paa Engen for at se, om der blev bestilt noget, og om der blev slaaet „i Bund?“ For det hed sig gerne: „Engen maa være slaaet saa „snært“, at man kan drive en Lus henad den“.

Der fandtes særlige øvede „Slæthkaa'l“, der havde gjort det til en Speciale at slaa paa Marsken. Med Maskinerne er denne Type helt forsvunden. De var meget efterspurgte og kunde tjene en efter Tidsforholdene ret stor Dagløn. Morsomt var det at se, naar disse senestærke ældre „Slæthkaa'l“ dukkede op i Høslætstiden. De kunde komme vandrede langvejs fra paa bare Ben ad sandede Veje og med Leen baaret højt over Nakken. De var maaske bestilte fra Aaret i Forvejen, og de meldte deres Ankomst i Marskbøndernes Gaarde ved at stryge Leen, saa det klang inden for Gaardenes fire Længer. Med dem var den store festlige Høslætstid indledet.

Inden Arbejdet i Engen begyndte var der forskellige Forberedelser, der skulde foretages. Træriverne blev eftersete, om de manglede Tænder, i saa Fald blev der Travlhed i Huggehuset; men først og fremmest skulde Leerne efterses. De blev hentet ned fra Loftet, hvor de havde hængt vel indsmurte siden sidst. De blev nøje prøvet, om Jernet sad fast og rigtigt paa Skaftet. Derefter blev de skærpede, ikke paa Slibesten, det vilde kun gøre dem tynde og modstandsløse i Æggen, men de blev gjort skarpe ved at „haares“, d. v. s. hamret ud paa en lille Ambolt med den smalle Ende af en tung Hammer. Paa denne Maade blev Æggen saa hvas og fin som paa en Ragekniv.

Den gamle stille Marsklandsby var pludselig vaagnet op til Liv og Handlekraft. Overalt var der voldsom Travlhed. Ingen Børn fødtes og ingen gamle døde, det var der ingen Tid til. Husmødrene var ikke mindst optaget. I Slættiden kredsede deres Tanker kun om Mad. Det bedste blev sat frem, og paa ingen andre Tider af Aaret blev der spist saa godt og kraftigt som just i Slættiden. Kødsuppe med drøje „Klumper og Kløser“, Sødsuppe med mange Svedsker, fed Kød og Flæsk blev sammen med et passende Antal Dramme og dybe Slurk af kraftigt Gammeløl nedsvælget i store Maader. De gamle Madteiner blev taget frem og fyldt med de lækreste Mellemmader, der kunde fremskaffes, samt en klar Flaske med Brærddevin og en „Skæggemand“ fyttd til Randen med det bedste og stærkeste Gammeløl.

Saaledes udstyret kørte man syngende af Sted ud paa Marsken. I Regelen begyndte Høsletten den første Søndag efter Skt. Hansdag. Man drog ud ud Kl. 4 om Eftermiddagen i sine Søndagsklæder. De gamle Klæder kasserede man gerne til Høsletten for ikke at bruge dem mere.

Snart var man spredt ud over de mægtige Enge, hvor hver Gaard i Landsbyen havde sine „Fenner“. Forrest gik en af de ældre øvede „Slæthkaa'l“ og bagefter de mere uprøvede. Til at begynde med var de højroastede og nærmest beruset af den Feststemning, det var, at være med i den store Skare af Slaakarle.

Arbejdet indleledes med en klingende Lestrygning, der lød som en Fanfare ud over de vældige grønne Sletter, og saa tog man fat. Det kan nok være, de uprøvede fik at føle, at der maatte lægges Kræfter i. Den saftige Skraa, man havde forsynet sig med, blev bidt sønder og sammen, og Saucen dannede brune Render ned ad Hagen. Ingen talte, langsomt skred de frem. Skaar for Skaar segnede det fine tætte Græs. Vilde en af de unge prøve at hale ind paa de ældre, skulde han snart faa Kærligheden at føle; det var noget, der altid hævnede sig. Den gamle tog blot lidt længere Skridt, gjorde „Strygemaalene“ lidt større og var kort efter langt forud for alle de andre. Om en af de rigtig gamle „Slæthkaa'“, der Aar for Aar førte an for den store Række af unge stærke Karle, der fulgte, fortælles der, at han kunde holde ud tredive Døgn i Træk og fik saa regelmæssig sin Søvn Søndag Formiddag i Kirken. Han var lille, ikke særlig stærkt bygget; men havde et fortrinligt Haandelag, naar det gjaldt at bruge en Le; mange unge har maattet give op at følge ham, og det var med et svedent Grin, han ventede dem ved Agerens Ende.

Det er om den Slags Slaakarle Jeppe Aakjær synger:

»Vil I se paa Karle, som kan slaa?
 som kan gaa et Skaar og ta' en Skraa.
 som kan mer end muge,
 som kan Knagen knuge —
 kom da hid, hvor Frøen springer om den nøgne Taa!
 Her er Arbejdslyst,
 her er Mod i Bryst,
 her er Leers kaade Klingen under Himlens Blaa!«

Var det maanelyst, fortsatte man i hele den lyse korte Sommernat, mens Mosekonen lavede sit tusindaarige Bryg. En saadan lys og stille Sommernat paa Marskengen ude ved Ribe hører til nogle af de skønneste Barndoms- og Ungdomserindringer. — Stilheden afbrødes kun af Karlens taktfaste Hug, eller naar Spaanet klangfuldt strøg hen over Leen. Det kunde ogsaa hænde, man hørte fjern Sang eller Toner af en Klarinet fra et Hold, der var ved at søge Hvile. —

Kl. henad 2 steg en enlig Lærke op i den klare Luft og slog sine friske Triller, og snart var hele Sangfuglekorret vækket. Ved Solopgang kørte det ene Læs efter det andet hjem til Byen. De var trætte og medtagne. De første Dage, inden man blev vant til Arbejdet, var meget svære. Kroppen var som mørbanket og Leddene ømme. Efter at have faaet lidt at spise, lagde man sig paa Sengen med Klæderne paa, og saa anstrengende havde Arbejdet været, at selv i Søvne kunde Slætkarlen ikke falde til Ro, han blev grebet af en Slags krampagtige Stød, der altid gik i samme Retning som Leen fra højre til venstre. Hos nogle gik det saa vidt, at de havde ondt ved at føre Skeen til Munden, men kunde kaste Maden over den venstre Skulder.

Kl. 2 blev der kaldt paa de haardtsovende Sletkarle, de var næsten ikke til at vække, undertiden maatte de ligefrem ruskes vaagen, og den værkende Krop gjorde, at der skulde et Krafttag til for at komme paa Benene. Det var paa høje Tid at komme op. Leen skulde efterses og „haares“, og nu kunde man over hele Byen høre en klinkende Lyd, det var Karlene, der ude i Laden laa med hver sin Hammer og hamrede Leen skarp paa Ambolten.

Efter at have sat en kraftig Middag til Livs, drog man atter ud i Engen, og snart var Arbejdet med at slaa i fuld Gang igen. Saaledes fortsattes der nu Dag efter Dag i hele 14 Dage, men naar der blot var gaaet 2—3 Dage, var Ømheden i Kroppen forsvunden, saa Karlene endog kunde komme syngende hjem enten hen paa Natten eller tidlig paa Morgenstunden.

En stor Del af Ribe By's Borgere var Landbrugere og havde ligesom Landboerne store Engstrækninger helt ude ved Havet, hvor Ribe Aa skærer sig gennem Marsken. Disse Strækninger hedder „Holmene“. Det er i Tidens Løb blevet Tradition for Borgerne, naar Høsletten begyndte, at feste ude paa Holmene om Søndagen. Der var tre „Holmesøndage“, hvor unge og gamle samledes til Lystighed og Dans. Ad Aen sejlede det ene pyntede Selskab efter det andet ud paa Holmene.

Bugnende Madkurve havde man med og rigeligt med

Flaskefoder; man lejrede sig i Høstakkene og dansede paa den faste, grønne Flade til langt ud paa Morgenstunden, absolut ingen tog hjem, før man kunde se Solen danse paa Himlen, hvis man da var i en saadan Stand, at man kunde se den. Der var nemlig en Sygdom, der kaldtes for „Holmesygen“, den var meget smitsom, men man stod selv for, om man vilde have Sygdommen eller ej, eftersom den opstod ved for rigelig Nydelse af Kaffeponche og Toddyer. Det kom altsaa blot an paa ens ærlige Villie; men kunde man ikke modstaa Punchens dragende Magt, saa fik man uvægerlig Sygdommen, og det for adskilliges Vedkommende i en saadan Grad, at de blev lagt „til Sengs“ indtil videre i en Høstak. Det var ikke faa Høstakke, der rummede de overvundne. Det var just ikke noget særligt pynteligt Syn, naar „Holmepatienterne“ i den tidlige Morgenstund blev baaret om Bord og sejlet hjem.

Efter at Engen var slaet og Græsset havde ligget nogle Dage, var det Mandens, Pigerens og Drengenes Sag at faa det revet sammen. Rivemaskiner kendte man ikke; men det meste af Høet blev „tømmet“ sammen i store Stakke paa et halvt Læs.

„Tømmen“ bestod af et tykt Bræt eller en tynd Planke paa en 5—6 Alens Længde, hvori var fæstet et Par lange svære Tov, et ved hver Ende, og som samledes i en Bøjle ved Hammelen, til hvilken var forspændt et Par raske Heste. Det hørte til de store Kunststykker for en Mand at staa fast paa Tømmen og styre Hestene, mens det i fuld Trav gik hen langs Hørækken, som paa den Maade samledes i vældige Hobe. For Børn og unge var det en af de største Fornøjelser at staa paa den tomme Tømmefjæl, naar det i susende Galop gik hen over Engen. Hvin og Raab fra Piger og Dreng skar gennem Luften, de fleste drattede af, men den, der kunde holde sig fast, betragtedes som helbefaren og kunde gøre sig Haab om ret snart at komme til at „tømme“ Hø, et Arbejde, som var stærkt eftertragtet af de unge.

Naar endelig Høet var tjenlig, kom den store spændende Højbjergning. At faa alt Høet hjem i størst mulig

Fart og faa det godt bjerget var en Anspændelse af Kræfterne til det yderste.

Det gjaldt om at faa Høet hjem, mens Vejret var godt. Ved Høbjergningstider kan der pludselig indtræde Storm med paafølgende Flod og Oversvømmelse, og saa kunde der være Fare paa Færde for Høet og dets Kvalitet. Fra Morgen tidlig til Aften silde uden Middagshvile gik det i susende Trav ad de opkørte sandede Veje ud i Engene for at faa læsset de mægtige høje Læs. Der var jo langt ind til Landsbyen, hvortor det gjaldt om at have saa store Læs som muligt. Men her var det aller en Kunst at læsse Høet paa Vogne. Ve den, der havde læsset et skævt Læs, han blev ikke alene udsat for andres Latter og Drilleri, men der kunde ogsaa være Fare for, at Læsset vilde vælte under Kørselen.

Det er hændt mange Gange — engang hændte det, just som man kørte op paa en Bro over Kongeaen, at hele Læsset væltede ned i Aen, saa baade Kusk og et Par Piger kom til at sidde paa en Bunke Hø i Aen og sejlede rask med strømmen ad Havet til.

Men var Høet læsset som det skulde og fastgjort til Vognen med Læssetræ og Reb, var det et stolt Syn at se Kusken staaende oprejst paa det høje Læs, mens det i Trav gik over de elendige, knoldede og hullede Marskveje ad Byen til.

Marskbonden og hans Folk var dristige, navnlig i Høbjergningstiden. Blot at vise den mindste Antydning af Angst for at køre paa de høje Læs var nok til at blive udsat for de frygteligste Drillerier og Tilraab, og maaske netop af den Grund at blive sat ud af det gode Selskab.

Bare køre til og lade Pисken knalde over de løbende Heste — ja, den Karl, der under Høbjergningen havde vist baade Mod og Dygtighed, havde let ved at faa Plads hos Marskbonden, og var i Pigernes Øjne den foretrukne.

Naar det sidste Læs kørte i Gaarde, var alle Karle og Piger med, og de kom med Sang og klingende Spil; en trakterede en Harmonika, en anden en Fløjte, mens de øvrige sang Midsommerens skønneste Sange. Hestene var

skumsvedte og der var ikke en tør Trevl paa de unge Mennesker. Men om Træthed var der ikke Tale, de havde dog slidt fra Sol stod op til Sol gik ned i den lange hede Sommerdag.

Jo, det var en lys og herlig Tid, og derfor længtes Ungdommen efter Høstætten som Aarets skønneste Tid.

Høstætten ude paa Marsken er ikke længere det, den har været; de gamle senestærke „Slætkaa'1“ er forsvundne, Leen ruster paa Loftet, og den ejendommelige hyggelige Klinken i den gamle Landsby, naar Leen „haares“, høres ikke mere. Der er ingen Sang og Lystighed. Arbejdets Fæst har ligesom faaet en anden Karakter med Maskiner-nes Indtog, eller — er den ved at forsvinde?

Nu kører en Karl ud paa Marsken med en Slaamaskine, han kan alene paa langt kortere Tid bestille det samme som en hel Række Slaakarle med Le. Det skulde vel være en Tilfredsstillelse; men han er alligevel ikke tilfreds, han savner noget, noget, der kan fylde ham med den Fest og Glæde, som mere var over Arbejdet for blot en Menneskealder siden endnu.

Thorvald Madsen.

Hvor Krigen satte sit Spor.

Et Memento.

II Odder Højskoles Aarsskrift har jeg de sidste Par Aar haft Lejlighed til at fortælle om mine Iagttagelser og Indtryk af, hvordan man i Finland og i Tyskland — forskelligt i Idé og Virkemaade — skaber en sund og dygtig Ungdom, der kan løse Manddoms Opgaver, naar Tid er.

I Aar var Maalet England med Udrejse gennem Nordfrankrig, over de gamle Slagmarker fra Verdenskrigen. Ogsaa her maa man beundre den Vilje, hvormed der ryddes, bygges og skabes. Og dog! Det, der virkede stærkest paa Sindet, var Indtrykket af, hvad der kan lægges øde af kulturelle og menneskelige Værdier, naar Menneskekundskab og snille gives i det ondes Tjeneste. I en Tid, hvor der atter er Højspænding mellem Stormagterne, ligger disse Myrdepladser kun som den stærkeste Protest mod en ny Krig.

Endnu 20 Aar efter tegner Krigens Spor sig skarpt. At færdes langs den gamle Front fra Rhinen til Kanalen er som en Rejse gennem Skyggernes Land. Det skyldtes ikke Folks Nysgerrighed alene, naar vi i Nordfrankrig i de spændende Augustdage Gang paa Gang hørte Spørgsmaalet: »Tror De, der bliver Krig?« Landsbyerne er nye; men mellem Husene ses Ruiner, Granathuller og Rester af Pigtraadshegn. Andre Steder som omkring Verdun, den blodigst berømte af Vestfrontens Valpladser, ligger Egnen hen som et goldt Maanelandskab. Granat-Regnen har gjort sit Arbejde godt og har rodet saadan op og ned

paa Jordbunden, at Kalkunderlaget er kommen øverst — og paa Kalken gror intet.

Her var før Krigen gamle Skove; nu er der ikke et Træ tilbage. Omkring Verdun laa 21 idylliske Landsbyer. De er væk. En Tavle med et Navn fortæller hvor de laa. Eller maaske et rustent Kors; i Verdenskrigen skaaede den nye Død ikke den gamle. Ved et mærkeligt

Et Stykke af Fronten, som ligger uberørt.

Indfald af Skæbnen forblev en enkelt Bygning uskadt gennem fire Aars Kampe og Bombardementer. Det er en lille Jernbanestation, St. Fleury. »Dødens Banegaard« kalder Folk den. I Ventesalen staar endnu de tarvelige Træbænke. Skinnestumper ligger udenfor. Det rustne Signal er hejst for sidste Indkørsel; men der har ikke kørt Tog siden 1914.

Soldaterkirkegaardene ligger tæt. Her hvor en Million af Frankrigs, Englands, Tysklands og Amerikas Ungdom fandt Døden, lugter endnu af Død og Tilintetgørelse. Den største Kirkegaard er Douamonts, der rummer 15000 Grave. I regelmæssige Rækker staar Tusinder af Kors hver med et Navn og et Aarstal som en sørgelig Mindelse om afsluttede Menneskeskæbner. De faldne Soldater kunde genkendes ved Hjælp af en Plade med deres Navn, de

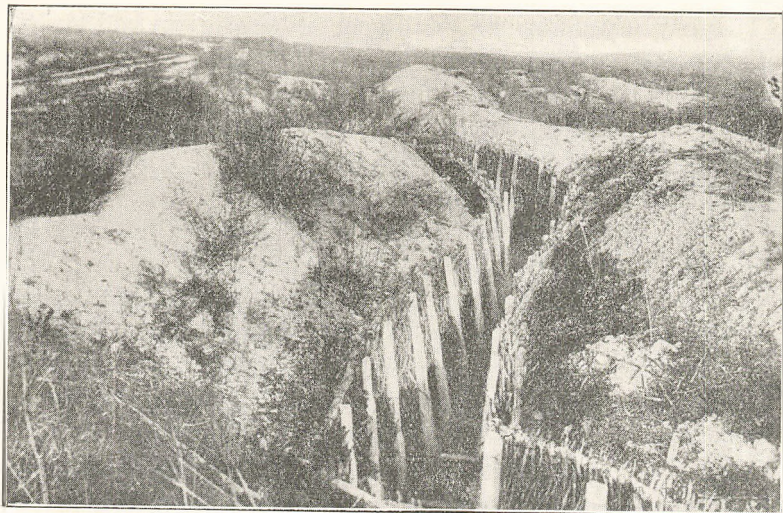
bar omkring Halsen. Men en halv Million blev aldrig genkendt. De fleste af disse ligger begravet i Dødskatedralen, et Kæmpemonument, der kroner Højderne ved Douamont. I Krypten kan man gennem smaa Ruder se de uhyggelige Dynger af Menneskeben. Et blegt, blaåt Lys mildner Indtrykket. Dog føles her koldt, selv naar Solen skinner.

Fra Toppen af Katedralens Taarn, Farao Taarnet, lyser hver Nat Glimtene fra Dødens Fyr, der sagte, ustandselig svinger sine Lysbuer ud over Kirkegaardenes Alleer af hvide Kors. Tre Gange om Dagen sender en Klokke sine dybe Malmtoner ud over Egnen og kalder til Bøn for de ukendte døde.

Fra Taarnets Fod kan man overse det meste af Verdunfronten, der i sin Bue knap var 20 km lang og nogle faa km dyb. I fire Aar stredes Millioner om disse Bakkekamme. Som Rotter levede de i Jorden, der endnu er undermineret og gennemboret af Tunneller og Skyttegrave. Opslag, forsynede med Dødningehoveder, advarer mod at betræde disse Strækninger. Skjult under opvoksende Krat og Ukrudt ligger stadig usprængte Granater, ladede Miner og meget andet. Ethvert Skridt ind imellem disse triste Erindringer kan være livsfarligt. Det mest befrygtede Sted er Dødsdalen, der erobredes og generobredes Gang paa Gang. Franskmænd og Tyskere kæmpede frem og tilbage, ofte Mand mod Mand, saa det bagfra skydende Artilleri ikke kunde skelne Ven fra Fjende.

Midt i Kampzonen ligger et Fredsmonument af særlig Art, Bajonet-Skyttegraven. En Flok Soldater havde under et fjendtligt Angreb sat Geværerne med de opplantede Bajonetter fra sig mod Brystværnet, medens de greb Haandgranaterne. En Fuldtræffer ramte Skyttegraven og begravede Soldaterne, medens Bajonetterne blev staaende ragende op af Jorden. Efter Fredsslutningen fik dette Sted Lov at ligge urørt hen, som man fandt det, for paa den Maade at lade Krigen vise lidt af sit Ansigt for Efterverdenen og give et Bidrag til, at den aldrig skal blive gentaget.

En af Skyttegravene ved Vestfronten.

Ad en snæver Granitgang føres vi ind i Fort Douamonts Indre, der nu er gjort nogenlunde i Stand. I Forhallen kan købes Postkort og Souvenirs. Ved den gamle Front lever Livet af Døden. Krigens tragiske Minder er blevet Turistattraktion. En Fører viser rundt, fagmæssigt og smilende. Det føles dobbelt ubehageligt, naar man tænker paa, at i disse fugtige Kassematter, der drypper af Vand, udholdt 100000 Mand i 4 Aar Belejringens Lidelser. Dog kunde de her være i nogenlunde Sikkerhed, skærmet af et 5 m tykt Betonloft og derover yderligere 5 m Jord. Et Par Fuldræffere slog dog igennem. Og hvad værre var: Kassematterne brugtes til Ammunitionsoplag. Hvert Sekund kunde Fortet sprænges i Luften indvendig fra.

Den 9. Maj 1916 sprængte et saadant Depot i Luften. En hel Bataillon omkom som Rotter i Huller. De øvrige Soldater, der opholdt sig i Rummene, blev mere eller mindre døde. Lydforholdene i disse Kassematter er mystiske, og omkring dem har i Aarenes Løb samlet sig sære Myter og Sagn om døde, der gaar igen og Stemmer, der hvisker. Det har altsammen sin naturlige For-

klaring i Resonnansen. Vor Fører stiller sig op ved Mundingen af en Betongang og raaber Hallo. Det varer nøjagtigt 12 Sekunder, inden Lyden dør bort som en uhyggelig Hvisken. Lyden af Eksplosionen den 9. Maj buldrede rundt i Gangene i lige saa mange Minutter og gjorde de overlevende halvt vanvittige.

Vort første og stærkeste Indtryk efter at have passeret den fransk-tyske Grænse var Synet af de mange Soldater, de vældige Kaserneanlæg i hver By, Maginotliniens feltklædte Vagter og de tætte Pigtraadsspærringer, der alt paa sin Vis talte et truende Sprog. Men som et memento, et *husk paa*, ligger den saarede Jord fra Verdenskrigens Slagmarker. De uendelige Rækker af Grave og lysende hvide eller sorte Kors er en Appel til Menneskers sunde Fornuft om ikke at tro, at et eneste Problem kan løses ved Død og Ødelæggelse.

Et helt Slægtled blev aareladt for sin bedste Ungdom. En ny Slægt vokser nu op. Det staar til os at skabe en saadan mellemfolkelig Forstaaelse, at en Gentagelse af Verdenskrigen bliver umulig,

Det bliver en svær Opgave!

En venlig Hilsen til mine Venner fra Tiden i Odder.

C. H. Daugbjerg.

Søndag Morgen paa Hospitalet.

DEN store Sal er stopfyldt. Manden havde talt om den sociale Nød, dens Aarsager og Vejen frem til bedre Kaar for alle.

Derefter var Ordet frit, en revolutionær ung Mand raabte ud over Forsamlingen:

»Aarsagen til, at vi, der gør Arbejdet, stadig holdes nede i Nød og Elendighed, skyldes først og fremmest den religiøse Overtro. Der bygges desværre stadig nye Kirker, jeg siger desværre, for hvis jeg maatte raade, skulde alle Kirker jævnes med Jorden og Præsterne spærres inde. Det er Præsterne og Missionærerne, der vil bilde os ind, vi skal nok faa Løn i Himlen, nej, vi kræver Løn for vort Arbejde her paa Jorden, vi kræver . . . .«

Det er Søndag Morgen paa Hospitalet. Klokken er fire. Nattevagten faar Afløsning: »Nej, der er ikke sket nogen Forandring. Patienten i Syvsengen har igen naft en urolig Nat. Kun saa længe, Morfinen virker, er han rolig, og kun Ro kan redde hans Liv fra den Blodprop. Det er heller ikke blevet bedre med Lungen . . . .«

Havde han i Grunden ikke Ret? Naar man gaar paa Gaden, har man kun sine vaagne Sanser at takke for, at man ikke bliver kørt over. Paa Fabrikken er det Tilsynet og Kollegernes Klager paa Klubmødet, der gennem Tillidsmanden og de deraf følgende Sikkerhedsforanstaltninger, der sikrer Arbejderne mod Ulykker. Her gælder det kun om at fastholde sine Krav. Det nytter ikke Spor at folde Hænderne.

Vorherre har man ingen Brug for her . . . .

Det er ogsaa en gruelig Bunke Jernbjælker, der er at rette. De spærrer jo hele Pladsen. Mester vil skælde ud

over den Uorden. Saa tungt det dog er. Sveden klæber Tøjet fast til Kroppen. Her maa være daarlig Luft, bare her var en Iltflaske, mon ikke det vilde hjælpe?

Nej, det er ikke til at magte. Kranen — ja, hvor er Kranen? den er jo væk . . . Aah, det er jo paa Hospitalet, her er kvalmt, der maa være noget i Vejen med den Lunge . . . Hvad kan det nytte at folde Hænderne, nej, Kirurgens faste Greb om Kniven, det er en Realitet . . . Som de Tanker dog presser paa . . . Bare jeg kunde faa Luft . . . Ilt . . .

Hvad mon det er for noget hvidt, der bevæger sig listende frem og tilbage . . . Knoglemanden med sin Le . . . Nu standser han ved Fodenden. Nu hugger han efter mig. — Ha! Du kan ikke naa mig. Jeg er heller ikke bange for dig. Hvad er vel ogsaa mit usle Liv værd. Hug kun til, du kan jo ikke naa.

Bange — nej, men hvilken ussel Død. Men saadan er du. Lumsk og listende kommer du snigende, du ved jeg ligger værgeløs med seksten Sting i Maven. Hvis jeg kunde røre mig, saa . . . kommer du nu op paa Siden af mig, og — nej, lad være, Hjælp!

»Saa, saa, vær nu rolig«, lyder en mild Stemme, og en blød Haand stryger over Panden. »Som De er urolig? Har De drømt? Nej, nej, ikke løfte Hovedet, heller ikke knytte Hænderne, lig stille og slap af, det er det eneste, der kan hjælpe Dem. Nu skal De faa en lille Dosis at sove paa«.

Aah! det er jo Frk. Rasmussen. Hvor er det klart, naar Frk. Rasmussen er her, maa selv Døden fly. Hun er sikkert Verdens bedste Sygeplejerske. Altid vidste hun, hvor det gjorde ondt, og fandt paa Raad og Lindring. Aldrig gik hun forbi uden at glatte Pudsen eller Lagenet, og altid havde hun et venligt Ord.

Kl. er 8. Frk. »Flink« viser sig i Døren. 20 Par Hænder strækker sig i Vejret til Hilsen: »God Morgen«! Vi synger Nr. 106«.

Den lille Frk. Lange præluderer smukt paa Orgelet. Tonerne fylder Stuen;

»Du Herre Krist,
min Frelser est,
til dig jeg haaber ene«.

Hvor er de søde allesammen. Naar jeg lige undtager min egen kære Mor, har aldrig nogen Mennesker været saa gode imod mig.

»Jeg slaar min Lid
nu og al Tid,
kun til din rige Naade«.

Men hvorfor gør man mere for mig end de andre Patienter, jeg er da ikke syg, ikke saadan da, bare en lille Operation . . .

»O Jesus sød,
hjælp mig af Nød!«

Hvorfor kom Wedel, den lille lyse med de kønne blaa Øjne og følte min Puls hele Natten? Hvorfor stod Thomsen og holdt min Haand medens Gravlund støttede min Nakke med den ene Haand og gav mig Havresuppe af en Sugekop med den anden?

Hvis Sorg og Mismod, Tvivl og Anfægtelse igen engang vil melde sig, da vil jeg mindes denne Morgen, thi nu ved jeg . . .

»Gaar Sorgen paa,
din Sjæls Attraa
er altid at husvale;
hvad Nød er der,
hvor du er nær.
o, Herre kær!
Dig mon jeg mig befale«.

Hvis jeg skulde skrive Historien, saa blev det Frk. Rasmussen, ja dem alle, lige fra Plejemor til de smaa flinke Prøveelever, alle de Kvinder, der giver deres Liv for at pleje Børn, Gamle, Blinde og Døvstumme, alle dem, der er gode imod andre, jeg vil fremhæve som Nationens Helte, og ikke de Mænd, som med eller uden Vaaben bringer Ulykker, Død og Fordærv over Mennesker.

Naar man er rask, er man kæphøj nok og tror at kunne klare alt selv, men nu naar man ligger hjælpeløs,

føler man, hvor lille og afmægtig man er, men godt at vide der er Hjælp at faa . . .

»Da ved jeg vist,
o Jesus Krist,
du vil mig ej forlade;
du siger saa:
Kald du mig paa,
Hjælp skal du faa,
og intet skal dig skade!«

Sangen forstummede. Hvilken forunderlig Stilhed! Hvilken Stemning! Var det Sangen? Eller den Tryghed at føle sig omgivet af saa mange gode Mennesker? Eller var det Sommersolen, der fyldte Stuen og gjorde den saa lys og festlig? Frk. Rasmussen gik en Runde, bøjede sig over en lille Seng, hvori laa en Gut paa fire Aar.

»Ikke rør mej, Frøke«, sagde han. »Nej, i Dag skal vi ikke røre dig«. Drengen slog Armene om hendes Hals og knugede hende ind til sig.

Hun gjorde sig fri og fortsatte sin Gang, standsede ved Syvsengen: »Hvordan har De det nu?« »Godt«. »Som De sveder«, sagde hun og tørrede hans Pande; men hvad var det for Fugt i Øjenkrogene og ned ad Kinderne?

»Har De slet ikke ondt nogen Steder?« »Nej«.

Et hastigt Blik strejfede Tavlen med den stigende Kurve over Sengen. Hun strøg blidt med Bagen af sin Haand paa hans blege Kind og saa spørgende paa ham.

»Tak, Frøken! Tak, jeg har det vidunderligt nu«.

Tys — nu synger de igen, nej, det er Kirkeklokkerne fra Grundtvigskirken, der kalder til Højmesse.

Droslen slaar Trille inde i Rosengangen. Smaafuglene fylder Luften med Sang. Duften fra et Væld af Blomster strømmer ind ad det aabne Vindue og blander sig med de mange Buketters, der staar rundt om i Stuen.

Aah! hvilken Fred, Fred ude og inde. Hvor Livet er dejligt.

Brønshøj i December 1938.

Edvin Lindquist.

Livets Gang.

HVER Aarstid har sit eget Præg, Bud og Krav, sin egen Stemning. Og de forskellige Aarstider leder vore Tanker i forskellige Retninger. Vaaren, Løvspringstiden, er vel den Aarstid vore Digtere mest priser i vore Sange og Salmer; men ogsaa de øvrige Aarstider faar sin Pris.

»I Sne staar Urt og Busk i Skjul«. »Vaaren er i Luften«. »I al sin Glans nu straaler Solen«. »Se det summer af Sol over Engen«. »Giv dem nu Tømmen, de pumrede Øg«. »Nu falmer Skoven trindt om Land«. »Dybt hælder Aaret i sin Gang«. Det er kun et Par Eksempler fra det rige Udvalg, vi har.

Der kunde siges meget om hver enkelt Aarstid og om de bestemte Arbejder, der udføres hver til sin Tid og yderligere er med til at karakterisere de forskellige Aarstider.

Paa en straalende solfyldt Augustdag kommer jeg fra Byen ud paa Landet. Det første og det største, der hver Gang slaar mig i Møde, naar jeg kommer ud fra Byen, er den Stilhed og den Fred, der aander overalt. For hver Gang møder det mig som noget nyt, noget gribende, ja, som en Oplevelse, skønt jeg kender det og ved, det forefindes. Men det er vel med dette som i saa mange andre af Livets Forhold, først naar man har det paa Afstand eller mister det, erkendes dets fulde Værdi. Desværre kun. Her, hvor man ligesom har Tidens forjagede Tempo tre Skridt fra Livet, føles det, som Verden staar stille.

Og dog er det en travl Tid. Høsten er i fuld Gang. Der er en Summen og Snurren af Maskinerne, som mejer

Kornet af, binder det i Neg og kaster det ud et efter et i lange tætte Rækker. Flittige Hænder samler Negene op, sætter dem i Hobe paa Række og Geled. Tunge, vægtige Neg, mange Traver. Læs paa Læs svinger gennem Ladeporten og lægges paa Lo og paa Stænge. Der væltes med et enkelt Læs, maaske af den bedste Kusk, da til almindelig Morskab for de øvrige. Vejret spiller en stor Rolle i denne Tid, der spejdes og drøftes om Sol og Vind og lyttes til Radioens Høstvejmeldinger. Det stakkels Vejr, der ofte teer sig saa ilde og ikke altid arter sig som Landmanden helst vil, er udsat for en haard Kritik og kan dog ikke gøre os alle tilpas. Den første Tærskedag imødeses med en vis Spænding, om Kærnen er god, skæpper godt, giver gode Fold. Der afhænger jo saa meget af denne Høst.

Men Høstens Tid er kun kort.

Billedet skifter hurtigt, og snart er der kun de tomme Stubmarker tilbage og mørke, blanke Plovfurer. Den korte flygtige Sommer er forbi. Aaret gaar paa Hæld. I September har vi Jævn døgn. De skønne Septembere dage kan minde om Sommer, men Farveprægten, de gyldengule Trækroner, siger noget andet. Regndraaberne i Træer og Buske funkler som Krystaller i Solens Skær, og paa de fugtige Stier ligger de brune Blade ventende paa, at Blæsten og Stormen skal føre dem til Læ i et lunt Vinterhi. Bladene falder, Blomsterne dør, der bliver tomt og stille. De nøgne Grene strækker sig som Silhuetter mod den mørke Himmel.

Saadan derude. —

Men hvordan med vi Mennesker, som ser denne Vekslen fra Vaar til Høst?

Med hvilke Tanker oplever vi dette? Jo, det er virkelig en Oplevelse Aar for Aar.

Som i Naturen de forskellige Aarstider, paa lignende Vis er der i det menneskelige Sind forskellige Stadier, hvor Spændingen og Kampen staar mellem ondt og godt, Lys og Skygge, Liv og Død. Hver enkelt af disse er en Magt, hvor modstridende de end er; men ens gælder det

for hver især af dem, at Grobunden til alle Tider er vort eget Sind. Det veksler med Indtryk af enhver Art under Livets mangfoldige Tilskikkelser. Tanker og Følelser bliver paavirket af de forskellige Magter og Retninger. I ungdommelig Videbegær indsuges det allesammen som en underlig Sammensmeltning, hvor de faste Begreber ofte er vanskelige at skelne fra det overflødige.

Naar Livet former sig skønt og lyst, da er det let at leve, let at være glad og taknemlig. Men der er Tider med Tvivl, Modløshed og mørke Tanker, der for os kunde betegnes som Løvfaldstid. Vi har kun Grund til at være taknemlig for begge Dele, der er som Led i den Udviklings Kæde, vi gennemgaar, hvor »Liv skal klares gennem Strid, til det en Sommer føder«. Kanske meget brister i denne Strid, men lad det kun være; — den dybe Livsforbindelse brister ikke, saa længe vi ikke selv vil det.

»I Hjertet banker Livet. Der risler Troens Elv
med sine klare Strømme af det bedste i os selv.
Og risler deres Strømme endnu med klingest Spil,
da er der ingen Død og evig Tavshed til.
Lad kun det ydre falme og dø og smuldre hen —
hvad Herrens Mund har aanded paa, det rejser sig igen«.

Betty Østergaard.
(Vinteren 1930-31.)

Udryd Fluerne. - Flueplagen.

VINTEREN er for Landbrugeren en Tænknings Tid. Han maa da tilrettelægge Driftsplanen for den kommende Sommer for paa Grundlag heraf at foretage de fornødne Dispositioner, Indkøb af Kunstgødning, Saa-sæd, Frø m. m., og i det hele taget ordne alt, hvad der kan ordnes, inden Foraaret og Travlheden kommer.

En Ting som Fluebekæmpelsen er noget, man i den værste Flueperiode skænker en hel Del Opmærksomhed, men paa Grund af manglende Plan i Bekæmpelsen ser man i Almindelighed kun ringe Resultat af sine Anstrengelser. Effektiv Fluebekæmpelse naas kun, naar den gennemføres efter en ganske bestemt Plan. Skænk derfor allerede nu den kommende Sommers Fluebekæmpelse din Interesse, saa denne kan blive rationel.

Alle føler vi Fluernes Tilstedeværelse som en Gene baade fysisk og æstetisk. Hvis vi betragter Fluens Færd, »Laden og Gøren«, ser vi straks, hvor uhygiejnisk det maa være at have Fluerne vrimplende paa Spiseredskaber, Madvarer m. m. Hvor utiltalende er det ikke ogsaa at se sovende Smaabørn helt overbesat af Fluere, eller vi ser dem ivrigt sugende i Saar paa Mennesker og Dyr. Der kunde nævnes mange andre Maader, hvorpaa Fluerne virker generende.

Alt dette gør, at vi hader Fluerne, og vi søger at genere dem mest muligt, hvilket man kan overtyde sig om i alle Hjem Landet over. Hvor ser man ikke flere eller færre Fluefangere ophængt, og hvor sprøjtes der ikke med et eller andet, der kan dræbe Fluerne. Mange

Steder har man desuden Fluesmækkere, som ivrigt benyttes af samtlige Familiens Medlemmer. Hvor ofte hører man ikke en agtværdig Ægtemand eller Kvinde fortælle om Dagens drastige Jagt paa Fluerne for at skabe Mulighed for en rolig Middagssøvn, eller det maaske er Morgensøvnen, det gaar ud over.

Alt i alt maa man sige, at der gøres et mangesidet og energisk Arbejde for at holde Flueantallet nede. Heller ikke økonomisk bliver der sparet noget paa Bekæmpelsen, men med hvilket Resultat? Fluebestanden bliver omtrent upaavirket.

Spørgsmaalet bliver da: Kan man gøre noget, der er virkelig effektivt, noget, der med rimelig Indsats af Arbejde og Kapital kan reducere Flueantallet til et Minimum, og Svaret maa blive et absolut Ja. Professor M. Thomsen har i Aar offentliggjort sine Undersøgelser over Fluernes Bekæmpelse. Professoren anviser her udmærkede Metoder til Bekæmpelse af Fluerne. Metoder, der anvendt i almindelig velordnede Landbrug kan udføres med meget ringe ekstra Ulejlighed og Udgift.

Fluerne formerer sig ved Æglægning, og en enkelt Flue skal kunne lægge indtil 2000 Æg. Æggene klækkes hurtigt og bliver til Larver, der, naar de er udvoksede, forpupper sig. Efter et kortvarigt Puppestadium kommer den voksne Flue frem. (Fluen har fra det Øjeblik den kommer ud af Puppehylstret sin fulde Størrelse. De smaa Fluere, vi ser, er voksne Individuer, som aldrig bliver større). Hele Udviklingen fra Æg til voksen Flue (Imago) varer i gunstigste Tilfælde ca. 9 Døgn, men ved lavere Temperaturer og mindre gunstige Forhold betydeligt længere.

Ved de almindelig gængse Fluebekæmpelsesmetoder er det den voksne Flue, man efterstræber. Det med den simple Motivering, at det er den, der virker generende; men hvor meget hjælper det at slaa een Flue ihjel, hvis man først rammer den paa et Tidspunkt, hvor den har lagt alle sine Æg eller en væsentlig Del deraf, saa kommer der alligevel indtil 2000 nye Fluere i Stedet. Denne

Betragtning giver et Svar paa, hvorfor man ser saa liden Frugt af det store Arbejde, man har gjort med at slaa Fluor ihjel.

Det har vist sig, at man kan ramme Fluorne langt mere føleligt, hvis man retter Angrebet mod Æg og Larver. Skal man gøre dette, maa man nødvendigvis vide, hvor disse findes. Undersøgelser har tydelig vist, at den overvejende Æglægning finder Sted paa Møddingen i Svinegødningen. Halmet Ko- og Kalvegødning benyttes ogsaa en Del, hvorimod ren Kogødning ikke benyttes til Æglægning.

Det man nu skal gøre er at hindre Æglægning i den paagældende Gødning, hvilket man kan gøre ved at overdække den med ren Kogødning, eller hvor saadan ikke haves da med Presenning. Ved Tildækningen opnaar man ydermere, at Larver fremkommen af Æg, der er lagt før Tildækningen, dræbes af den høje Temperatur, der fremkommer ved Gæring af Gødningen. Blot en Temperatur af 45 til 50 Grader er tilstrækkeligt.

Man maa ogsaa have Opmærksomheden henvendt paa Stalden og tilstræbe at ingen Gødning i Kalvebokse eller lignende Steder faar Lov at ligge mere end otte Dage, inden den føres paa Møddingen og lildækkes paa en saadan Maade, at de tilstedeværende Larver dræbes.

Det er ikke ualmindeligt, selv paa denne Aarstid, at komme i Stalde, ja, selv i Stuehuse, hvor man ser store Masser af Fluor. Fluor, der træffes paa denne Aarstid, er lette at blive skilt ved, idet Aarsagen til deres Tilstedeværelse skyldes Kalveboxe eller lignende, hvor Gødningen faar Lov at ligge i længere Tid. Blot man regelmæssigt en Gang om Ugen fjerner denne, forsvinder Fluorne.

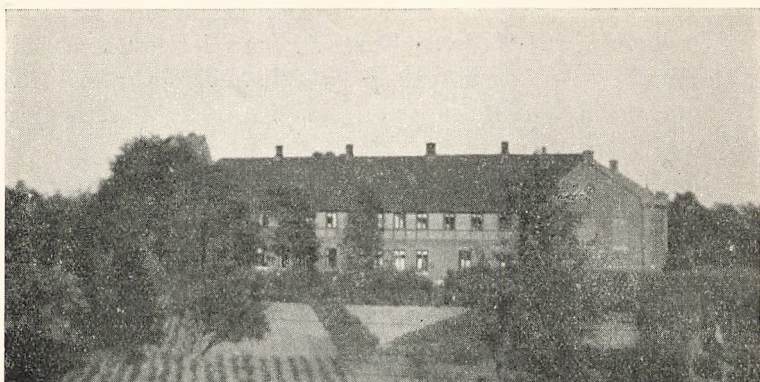
Tidlig i Foraaret 1938 kom jeg paa en større Proprietærgaard, hvor der paa dette Tidspunkt var Masser af Fluor overalt. Ejeren hængte Fluofangere op i stor Stil, men det hjalp ikke. Jeg forklarede ham Fluernes Formeringsbetingelser. Han lod de i Stalden værende Kalveboxe rense en Gang om Ugen, og efter tre Ugers Forløb fik jeg Meddelelse om, at Fluorne var forsvundet.

Presenninger til dette Formaal kan let laves af Salpetersække, der sprættes op og klæbes sammen. Hos Gødningskompagniet kan der faas Lim, der kan bruges til dette Formaal.

Disse Presenninger kan passende laves i Vintertiden, saa alt er klar, naar den egentlige Fluebekæmpelse skal tage sin Begyndelse. Det er praktisk at begynde Tildækning med Presenning, naar Møddingen er tømt om Foraaet. »Bænkes« Møddingen op, er den forholdsvis let at dække, og Forbruget af Presenning bliver mindre.

Landbrugskandidat *Niels Pedersen*.

Aaret, der svandt.

Det gamle Aar gav
og det gamle Aar tog . . .
Vi er allesammen Vidner
til de dybe Ar, det slog.
Men om saa hele Verden
er forrykt og af Lave,
vi bøjer os i Tak,
for det bød os Livets Gave.

Olaf Andersen.

NAAR jeg ser tilbage paa det Aar, der nu snart er udløbet, er det ligesom Blikket først vender sig ud mod den store Verden.

Det er jo ikke saa længe siden en Verdenskatastrofe blev afværget. For mange af de ældre var det vistnok, som de oplevede Augustdagene 1914 om igen, og selv om det lige straks følte som en Befrielse, da Krigsfaren var drevet over, viste det sig ret hurtigt, at Ro skabte det ikke, tværtimod. Uro og Utryghed er vel nok det, der præger Verdenssituationen i Øjeblikket.

I Lørdags var vi sammen med Eleverne i Teater i Aarhus og saa Kaj Munks: »Han sidder ved Smeltediglen«, og fik der en levende Forestilling om hvor hurtigt Om-

slaget kan komme, f. Eks. Professor Mensch, der i det ene Øjeblik indstilles til den højeste Belønning — Tysklandsprisen — og i næste Øjeblik faar han Besked om, at han maa være ude af Landet inden 12 Timer, hvis han ikke vil udsætte sig for det værste.

Det er ganske vist kun et Skuespil, men fra Avisernes Beretninger er der nok af Vidnesbyrd om, at det ikke er overdrevent. Og tænker vi saa paa det, der foregaar i Spanien, Kina og Japan, saa er det en Verden fuld af Brutalitet, Haardhed og Lidelse, der ruller sig op for vort Blik.

Vender vi derefter Blikket indad til vor egen lille Verden her paa Odder Højskole, er det med en Følelse af Taknemmelighed i Sindet, vi ser tilbage paa Aaret, der svandt. Overfor alt dette derude bliver vore egne Vanskeligheder og Bekymringer kun saa smaa.

Vi begyndte med et velbesøgt Aabningsmøde, hvor Pastor Lykke og jeg talte. Vi havde straks den Skuffelse at 4 indmeldte Elever paa Grund af forskellige indtrufne Omstændigheder maatte melde Afbud i sidste Øjeblik. Det er man jo altid ked af, men blev Holdet knap saa stort som ventet, blev det til Gengæld et særligt vaagent og flinkt Elevhold. Det varede da heller ikke ret længe, inden vi var fuldt optaget af Skolearbejdet, og saa gaar det jo i Reglen saadan, at Tiden vanskelig kan slaa til. Har man først godt begyndt, gaar Dagene, saa man knap forstaar, hvor de bliver af, og inden man rigtig faar tænkt sig om, er de første 2 Maaneder gaaet.

Vi fik dog Tid til at se lidt af Hads Herreds smukke og ejendommelige Natur, der altid virker umiddelbart tiltrækkende paa de unge, særlig dem fra Nord- og Vestjylland.

Her skal lige nævnes Turene i den nærmeste Omegn, til Skov og Strand, thi Stranden virker ogsaa dragende ved Vintertid. Cykleturen over de minderige Steder: Udgravningerne ved Bjørnkær — Marsk Stigs Borg — giver os et Indblik i ældre Tidens Forhold. I Gosmer Kirke fortæller de vældige Marmorkister om en Stortid i Rath-

lousdals Historie. Den smukke Randlev Præstegaard med Mindestenen for St. St. Blicher fører os længere frem i Tiden, og kører man derfra ind over den smukke Udstykningskoloni »Højby«, faar man et godt Indtryk af Udviklingen i vor Tid.

Saadanne Ture er ikke alene en god og sund Afveksling i det stillesiddende Skolearbejde, det er ogsaa en le-

Ved Stranden.

vende Anskuelsesundervisning om den Udvikling, der har fundet Sted gennem Tiderne.

En Eftermiddag var vi i Aarhus, hvor vi studerede Mindeparken, Chr. Rømers Have, Stadion og Zoologisk Have, og om Aftenen var vi i Teater og saa det franske Lystspil »Frk. Nithus«.

Dagene ind mod Jul er præget af den forestaaende Højtid. Længselen efter dem derhjemme og Forventningen om det, dervil ske, optager Eleverne saa stærkt, saa de vanskeligt kan samle sig om Skolearbejdet. Den sidste Aften før Ferien samledes vi med Lærerne og Eleverne til et hyggeligt Samvær. Der blev spillet og sunget, læst og talt og ønsket glædelig Jul.

Mon han rammer?

Det er dejligt at holde Juleferie, men det er ogsaa dejligt at faa begyndt igen, og Eleverne mødte sikkert med det Forsæt, at nu skulde der rigtig arbejdes i de 3 sidste Maaneder. Men føler man, at Tiden gaar hurtig før Jul, vil man i Reglen opdage, at den ligefrem løber efter Jul, og man ønsker somme Tider, blot man kunde standse den lidt. Det lader sig ikke gøre, men det er jo netop det, at man lever saa stærkt med i alt, hvad der foregaar paa en Skole, der er Aarsag til den Feststemning, som de fleste sikkert føler, ligger over Højskoletiden, og det er denne Feststemning, vi gerne vilde, at I skulde føre med jer ud i Livet, saa man altid kunde kende jer, der har været paa Højskole i jeres unge Dage.

Man skulde næsten tro at Fastelavnen var blevet til for Højskolernes Skyld. Det gaar i alle Tilfælde gerne saadan, at naar man har slidt med Skolearbejdet en Maanedes Tid, glæder man sig til at faa et Par Dage fri, og ikke mindst det, at der skal spilles Komædie, giver en vis Spænding. Der er jo først dette: Hvem vil og kan

optræde paa de skraa Brædder? Stykket skal ogsaa helst vælges saadan, at Rollerne passer til de optrædende. Det blev Heibergs Vaudeville »Nej«, der gik af med Sejren, og det voldte ingen Vanskeligheder at besætte Herrerollerne. Folmer var en værdig Justitsraad, Johannes var jo som skabt til Elskerrollen, og Møller Stenskrog var i Ordets fulde Betydning en rigtig Klokker. Derimod var der

»Nej«. Før Tæppet gaar ned.

ingen, der turde paatage sig den kvindelige Rolle. Men Johannes vidste Raad for det. Han havde — vistnok ved en tidligere festlig Lejlighed — lagt Mærke til Th. Madsens smukke Datter, og da vi »friede« til hende, svarede hun straks »Ja«; men det var jo ogsaa før hun rigtig fik lært at sige »Nej«.

Da Fastelavns Søndag oprandt, var alt klappet og klart, og vi kunde hænge den røde Lygte ud, da Forestillingen ved 7-Tiden begyndte. Det blev i alle Maader en Festforestilling. Stemningen var høj, og der blev klappet, da Tæppet gled for.

I Dagene forud for Fastelavnen gik Folmer og var saa sær indadvendt; naar man i Samtaletimerne spurgte i Øst svarede han i Vest, og jeg var lige ved at tro, at

»Justitsraaden« havde taget for haardt paa ham. Men Forklaringen kom som en Overraskelse. Efter at Bifaldet havde lagt sig efter »Nej«, stod Dahlerup-Petersen frem og fortalte, at vi havde en stor Dramatiker blandt Eleverne, han var ikke bange for at sammenligne ham med Kaj Munk.

Saa gik Tæppet op igen og vi blev præsenteret for Forfatteren, der gav os et levende Indblik i moderne Teaterkunst, og det endte med, at vi alle blev »Faste-lavnsnar«.

Saa blev Salen ryddet, og Dansen gik fornøjeligt til Kl. 1, kun afbrudt af Kaffe-pause og Kotillon.

Om Mandagen slog vi Katten af Tønden og tilbragte nogle fornøjelige Timer i Gymnastiksalen med forskellig Slags Væddeløb og lignende.

Vi havde nogle gode Maanedsmøder med Lærer Jørgensen, Elbæk Lærerskole, Pastor Hansen, Saxild, Pastor Fog-Petersen, Aarhus, og Pastor Knudsen, Ørting, som Talere.

Vor egentlige Aarhustur havde vi i Marts. Vi besøgte Den gamle By, Museet, Domkirken og Oliemøllen, og om Aftenen var vi i Teater og saa »Manden fra Gaden«.

Hen i Foraaret var vi ude hos nogle af Hads Herreds dygtige Opdrættere. Jeg behøver kun at nævne Navne som Schmiegelow, Rodstenseje, Pilgaard, Morsholt, og Ejnar Nielsen, Øster Skovgaard, saa husker vi disse lærerige og fornøjelige Ture. Ogsaa den praktiske Landmaaling ude hos Laurids Laursen maa nævnes som en Oplevelse, Eleverne husker længe.

Det blev i det hele taget en god Vinter, rig paa Oplevelser, og da vi samledes den sidste Aften for endnu en Gang at tilbringe en hyggelig Stund sammen, blev det ogsaa tolket i Ord fra flere Sider, og der blev udtalt mange gode Ønsker for Skolen og for den Ungdom, der nu skulde ud og prøve Kræfterne i Dagens Gerning.

Som I alle ved, begyndte vi sidste Vinter med Uddannelse af Kontrolassistenter. Det var vi meget glad for; ganske vist gav det en Del ekstra Arbejde, og Tiden

kunde slet ikke for godt slaa til, det blev ikke saa faa ekstra Aftentimer, Pedersen lagde Beslag paa, men Resultatet blev ogsaa godt. Alle fik gode Eksamener, og alle, der søgte, fik Plads som Kontrolassistenter inden de rejste fra Skolen, og jeg kan tilføje, at alle er glade for Arbejdet i Praksis. Vi har hørt fra dem flere Gange i Løbet af Sommeren, de har været flinke til at skrive til

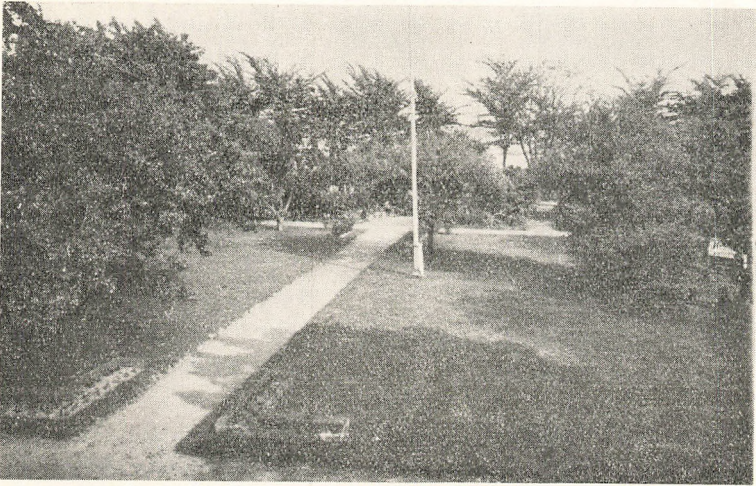
Mælken afmaales.

os, det siger vi Tak for, men de har jo ogsaa let ved at faa fat i Pennen.

Er det ikke dejligt at have Ferie, bliver der saa tit sagt til os i April? Jo, det er det vistnok, men vi har aldrig prøvet det paa den Tid af Aaret; tværtimod er det snarere vor travleste Maaned. Der skal jo gøres i Stand baade ude og inde, og det hele skal være færdigt til bestemt Tid. Men siden vi fik indlagt Centralvarme har det været betydelig lettere indendøre, og det tidlige Foraar bevirkede at Haven var tilsaaet og i Orden da vi naaede Maj, men Johannes og Gunnar sled ogsaa tappert med det. —

Den 3. Maj modtog vi Sommerpigerne, lidt flere end

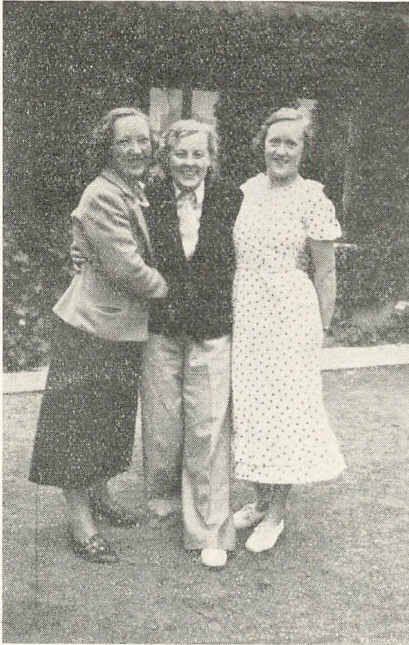
de foregaaende Aar. Det er altid en travl Dag, og ikke mindst naar Forældrene følger Datteren hertil. Det er en god gammel Skik, som desværre er noget paa Retur. I vor Skoleplan har jeg skrevet, at vi begynder Skolehalvaaret med et Aabningsmøde, og vi ser gerne saa mange af Elevernes Paarørende som muligt. Vi er altid glade for at faa talt med Forældrene, vi faar et lille Indblik i Hjemmet, og Forbindelsen med de unge bliver ligesom

Parti fra Haven.

knyttet stærkere med det samme. Det maa ogsaa være rart for Eleverne, naar de skriver hjem. Forældrene kender da Skolen, har set hvor Datteren bor, og har i det hele taget faaet et lille Indblik i Forholdene her. Og har de ogsaa kunnet blive og være med til Aabningsmødet om Aftenen, vil Foredragene — selv om det ikke ligefrem er Programtale — dog være et Udtryk for Skolens Maal.

For Karlens Vedkommende er det sjældent at man mærker til »Hjemve«. Det kan derimod nok ske at Pigerne »længes« lidt i den første Tid; men i Reglen varer det ikke ret længe inden de er optaget af baade det de hører og ser. En stor Fordel er det ogsaa, naar Vejret

I godt Humør.

er godt, saa man kan komme ud og se Egnen, man rystes saa dejligt sammen paa saadanne Aftenture, enten det foregaar til Fods eller paa Cykle. En munter Tagfat paa Plænen kan ogsaa sætte Blodet i Cirkulation og Lattermusklerne i Bevægelse. Tonen bliver en Kende højere naar Aftensangen lyder, og man hviler saa godt efter en travl og fornøjelig Dag. Og det blev travle og fornøjelige Dage, selv om Solen ikke var saa gavmild som de foregaaende Somre. Vi maatte tit

»lune« i Skolestuen, og jeg tror ikke, Verandaen har været benyttet saa meget som den blev sidste Sommer. Der søgte Pigerne til om Middagen og om Aftenen, der blev arbejdet og fortalt Historier, der blev snakket og leet, der fik vi Aftenkaffen og sang Aftensangen, og der var Lunhed og hjemlig Hygge.

Det er bleven Tradition, at vi skal en Tur til Sønderjylland om Sommeren. En god Tradition; thi der er saa meget kønt at se, og de historiske Steder taler deres stærke Sprog om det, vore Fædre har kæmpet for, man gribes af en egen Højtidsstemning, naar man færdes dernede.

Vi plejer jo gerne at lægge Turen saadan, at vi kan være med til Det unge Grænseværns Sommerstævne. I Aar var det den 29. Maj. Paa Turen derned gjorde vi Ophold i Kolding og saa Slotsruinerne og Museet. I Kristiansfelt spiste vi vor Mad og købte »Honningkager«, fik

ogsaa set den ejendommelige Kirkegaard og kørte derefter til Aabenraa, hvor Grænseværnsstævnet skulde holdes. Desværre blev det delvis ødelagt af Regn. Det, der gjorde stærkest Indtryk paa os, var da de 2300 sønderjydske Gymnaster, klædt i dannebrogfarvede Dragter, drog i Procession gennem Byen og ud til Stadion, hvor de tog Opstilling; men saa begyndte Regnen at skylle ned, og Gymnastikopvisningen maatte aflyses. Talerne maatte holdes tre forskellige Steder, da der ikke var Lokaler store nok til at rumme de mange Tusinder, der var mødt, og de forskellige Opvisninger blev af samme Aarsag kun delvis gennemført.

Vi kørte derefter til Langagergaard i Sommersted, hvor min Svigerinde modtog os og sørgede godt for os baade »udvendig« og »indvendig«.

Efter en rask lille Rundtur i Byen samledes vi igen i Stuerne til Aftenkaffe og Aftensang, og saa kom det spændende Øjeblik med at komme op paa Høloftet og faa redt Seng. Hvorledes Natten forløb tør jeg ikke udtale mig om, men næste Morgen stod Humøret højt, og alle havde sovet »saa knippel godt«, og Morgentoiletet og Pakning af Tøjet foregik under Latter og Sang og muntre Indfald.

Efter et solidt Morgenfoder samledes vi til Morgensang, og da Bilen holdt for Døren, takkede vi for den gode Modtagelse og kørte under Hurraraab videre.

Desværre begyndte det igen at regne, men vi sad jo lunt og godt i Bilen og Køreturen foregik under Sang og fornøjelig Samtale. I Tønder gjorde vi et lille Ophold og saa Kirken, kørte derefter videre sydpaa efter Krusaa, hvor vi fik ordnet Pas og Penge, skiftede Bil og naaede Flensborg lidt over Middag. Her besøgte vi Duborgskolen og den gamle nationale Kirkegaard, fik købt nogle Smaating til Erindring, og saa gik Turen videre efter Slesvig og Danevirke.

Man bliver ikke saadan imponeret ved at se Thyra's gamle Vold, men det er jo heller ikke andet end Ruinerne, der er tilbage. Da den blev opført, var den 17

Paa Thyras gamle Vold.

km lang og 10—13 m høj, og naar man betænker med hvilke primitive Hjælpemidler den blev bygget, forstaar man bedre hvilket Kæmpearbejde det har været, og den svarede godt til sit Formaal: at beskytte Danmarks Grænse mod Syd.

I Slesvig saa vi den smukke St. Peters Domkirke med Brüggemanns vidunderlige Altertavle, der bestaar af 48 Billedafdelinger udskåret i Eg.

Vi overnattede paa Vandrehjemmet Kollund, der ligger smukt ved Flensborg Fjord.

Den tredie og sidste Dag var det Tørvejr. Vi kørte først til Graasten, hvor vi gik en rask Tur gennem Slots-parken, og nogle var saa »heldige« at se et Glimt af Kronprinsesse Ingrid. Derefter gik Turen over Broager til Dybbøl og Sønderborg.

Paa Hjemturen gjorde vi Holdt i Bovrup og hilste paa gamle Venner. Vi fik ogsaa Tid til at standse ved Knivsbjerg, men saa var der heller ikke flere Ønsker, og vi naaede hjem ved Solnedgang. Trods det ikke særlig gunstige Vejr blev det en herlig Tur, der egentlig fortjente en fyldigere Omtale, end det kan tillades i en Aarsberetning.

Prinsessen og en Hofdame.

Efter saadan en Tur er man rigtig oplagt til at tage fat paa Skolearbejdet igen; men Sommeren er en travl Tid, er vi først naaet ind i Juni, skal vi til at tænke paa Elevmødet. — Det gaar i Reglen saadan, naar først vi faar begyndt at drøfte Elevmødet, bliver alle optaget af at gøre det saa festligt som muligt. — Dagsordenen er jo i det væsentlige ens Aar efter Aar, men det sidste Punkt — Underholdning — kan der lægges meget i, og det er da ogsaa dette Punkt, der

særlig bliver drøftet. Har man saa endelig faaet bestemt, hvad der skal foregaa, skal Rollerne fordeles og indøves, og der skal skaffes Dragter, laves Scene og meget andet, men Forberedelserne er altid saa fornøjelige, alle gaar op i det med Liv og Lyst.

Lørdag Eftermiddag begyndte Deltagerne at indfinde sig, og det blev en stor Flok, vi kunde samles med til Aftensang. Næste Morgen var de tidlig oppe, det gjaldt om at faa det hele med, og mange havde været ude paa en længere Tur, inden der blev ringet til Morgenmad. Efter Morgensangen var der igen Tid til at se sig om inden Gudstjenesten Kl. 10, og Flokken øgedes lidt efter lidt Formiddagen igennem.

Middagen foregik i Skolestuen, thi saadan en Dag er Spisestuen ikke stor nok. Bagefter saa man de forskellige Aargange samle sig i Smaagrupper omkring i Haven, og gik man fra det ene Hold til det andet, fik man et

levende Indtryk af, at det var Oplevelser fra Skoletiden, der blev drøftet. — Kan du huske den Gang — lød det, naar man kom derhen, og saa kom der en fornøjelig Beretning om et eller andet, der var sket, og der blev leet, som kun en livsglad Ungdom kan le.

Kl. 3 blev der ringet til Møde i Haven, og der var da samlet godt et Par Hundrede. Her bød jeg velkommen

»Svinedrengen«.

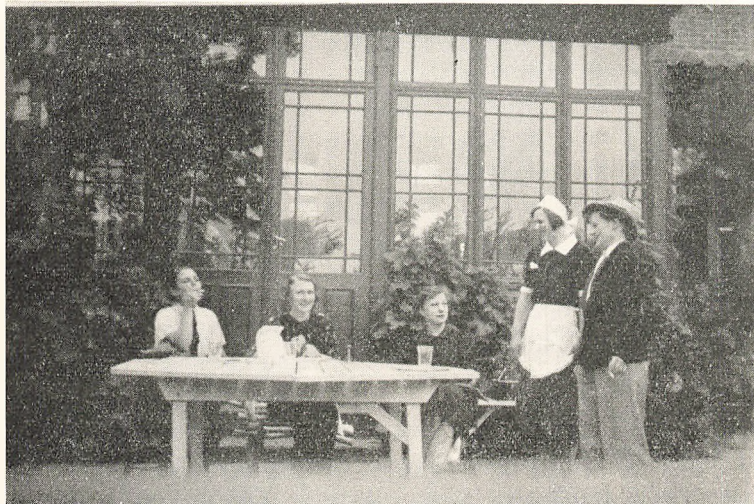
og talte om den moderne Mennesketype. Derefter talte Dahlerup Petersen om Dannelse.

Efter en kort Pause holdt Elevforeningen Generalforsamling. Formanden, Laurits Laursen, bød paa Elevforeningens Vegne velkommen og aflagde en kort Beretning. Derefter blev Regnskabet forelagt og begge Dele godkendt. Ved Bestyrelsesvalget blev Johannes Jensen, Stenslund, genvalgt og, i Stedet for Betty Østergaard, der var rejst til København, valgtes Margrethe Rasmussen, Odder, og Primdahl genvalgtes som Revisor.

Ved Aftensbordet blev der holdt Tale for Jubilarerne — vort første Vinterhold kunde holde 10 Aars Jubilæum. — Der blev talt om »Sammenhold«, og det passede godt paa dem, thi de har altid været trofaste til at møde.

»Underholdningen« bestod i Opførelsen af »Svinedren- gen« og »Mandfolkehædere«. Begge Dele blev spillet godt og høstede berettiget Bifald.

Da Skumringen faldt paa, blev der spillet op til en lille Svingom i Gymnastiksalen, og Kl. 12 samledes vi om Kaffebordene og sluttede den velykkede Dag med Aftensang.

»Mandfolkehædere«.

»Dagen derpaa« har ofte en daarlig Klang, men Dagen efter Elevmødet er altid en Festdag for os, da er der saa dejlig Ro til mere privat Passiar eller Samtale, og vi har altid fuldt »belagt« den sidste Nat.

Den sidste Søndag i Juli holdt vi vort Sommermøde med Udstilling fra Skolekøkkenet og Sytimerne. Pastor Chrillesen, Randlev, holdt et godt Foredrag om den tyske Kirkekamp. Bagefter var der en smuk Gymnastikopvisning til Musikakkompagnement.

Efter Sommerferien vendte 9 Elever tilbage for at fortsætte i 2 Maaneder til, og der var vist ingen, der fortrød det. Der er altid mere Ro over disse sidste Par Maaneder, og jeg tror, det er rigtigt, naar der siges, at

Vor »Spillemand«.

de er lige saa meget værd som de 3 første. I Aar havde vi vor Sam-søtur efter Ferien, en dejlig Tur til den sydlige Del omkring Bratlingsborg.

Sidst i September havde vi vort Elfteraarsmøde med god Tilslutning. Forfatteren Arne Sørensen talte om det nye Danmark, og Højskolelærer Bo Rud, Askov, talte om Kaj Munk og læste »I Brændingen«. Det var et Par gode Foredrag, og Oplæsningen blev en stor Oplevelse.

I Reglen plejer jeg ikke at fortælle noget særligt om os selv, og for alle jer, der kommer til Elevmødet eller Fastelavnsfesten eller til andre Tider, volder det jo heller ingen Vanskeligheder at følge med. Men der er efterhaanden blevet adskillige af de lidt ældre Aargange, der er blevet gift og bosiddende og derfor blevet optaget af Hjemmets Travlhed, og af den Grund ikke faar Tid til at komme her saa tit. Der har ogsaa været mange, der i Brevene har spurgt om, hvorledes vi har det, og hvordan det gaar Børnene. Jeg tillader mig derfor at fortælle lidt om os selv denne Gang.

Børnene er jo bleven store og er — rent fysisk — vokset min Kone og jeg over Hovedet. Børge blev Student forrige Sommer og var Elev paa Askov Højskole sidste Vinter, og efter at have taget Filosofikum i Sommer kom han paa Silkeborg Seminarium. Han har altid sagt, at han vilde være Lærer, og har altsaa nu begyndt paa sin egentlige Uddannelse dertil.

Gönnar tog Præliminæreksamen i 37. Sidste Vinter var han Elev hos os og tog Kontroleksamen i Foraaret. Han har jo altid haft Lyst til det praktiske og har altid haft en vis Forkærlighed til Dyrene. Mange vil huske ham fra den Tid, da han kørte med »Fanny« (Hunden) for sin lille Vogn. Han er nu Landmand, idet han i Foraaret fik Plads hos Gdr. Niels Lillemose, Dyngby (Elev 1929-30), og skal blive der til næste Aar. Han siger selv: »Jeg faar aldrig saa god en Plads mere«.

Ejgil tog Præliminæreksamen i Foraaret og har hjulpet os med alt forefaldende Arbejde i Sommer, samtidig med at han har dyrket sin Sport. I Vinter er han Elev hos os, og det er hans Tanke at komme paa Seminariet, naar han bliver gammel nok til det.

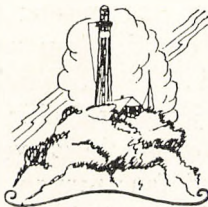
Ja, hvad skal jeg egentlig fortælle om min Kone og jeg? Vi har jo altid nok at gøre. Jeg samler ganske vist paa de graa Haar, men mener dog ikke, at jeg visner i Toppen. — Men selv om der kan være nok at spekulere paa, glæder vi os ved Arbejdet blandt dansk Ungdom, og vi føler os unge med jer. Dertil bidrager ogsaa de mange gode Breve, vi faar fra gamle Elever. Der er særlig to Tider paa Aaret, da vi faar mange Breve og Kort. Det er forud for Elevmødet og til Julen. Ja, der er egentlig tre, for vi kan ogsaa glæde os ved, at mange sender Hilsner til Aarsskriftet, og saa er der jo gerne et kortere eller længere Brev til os privat. Jeg har liggende foran mig et saadant Brev, som vi modtog for nogle Dage siden. Vedkommende skriver:

»Nu er det ved den Tid, I hører fra mange af vi gamle Elever. Brevene kommer til jer med Bud og Oplysninger fra de unge, som for kortere eller længere Tid siden har færdedes hos jer i det daglige Liv paa Skolen. Jeg er dog sikker paa, at de Tanker, der gaar til jer mellem Aar og Dag, er langt flere end de, der naar jer gennem Ord og Breve. »Og ejer du et venligt Ord, saa sig det nu«; men hvor ofte maa vi ikke fortryde, at netop det venlige Ord holdes tilbage, hvorimod de vrede og bitre Ord har alt for let ved at komme over vore Læber.

Ved Jule- og Nytaarstid er det, som man gør op med sig selv. Man føler Trang til at være god og øve godt imod hinanden, og hvorfor er der saa ved hvert Aarskilte saa meget at se tilbage paa af det, vi angrer og fortryder? Det er et af de mange »hvorfor«, der bestandig møder os paa vor Vej gennem Livet. Ved mange af dem løber vi Panden imod og maa gaa tilbage uden Svar.

Saadanne Breve vidner om, at Ungdommen er lydhør overfor det, som er det bærende, og kan Højskolen være med til at bevare denne Længsel efter det gode, da har den stadig en Opgave at røgte. Vi siger jer Tak for disse Breve og Tak for Aaret, der svandt.

Elisius Johnsen.

Meddelelser.

I Aarets Løb er følgende blevet gift:
Lilly Justsen 1927.
Sigrid Jensen 1928.
Hans Mikkelsen 1932/33.
Marie Pedersen 1934.
Katrine Aalling 1935.
Annalise Jensen 1935.
Erna Rasmussen 1936.

Vi ønsker de nygifte hjertelig til Lykke.

Den 22. December holder Jens Hjort Sørensen 34/35 Bryllup.

Der findes vel næppe nogen, som har været Elev paa en Højskole og senere opholdt sig i København, uden de kender Grundtvigs Hus. Her samler Højskoleforeningen sine Medlemmer til Foredrag og Underholdning. Desuden har forskellige Skoler dannet Kredse og samles engang imellem med deres gamle Lærere og Forstandere.

Vi er nogle Odder-Elever, der engang imellem besøger hverandre og ved Kaffetaaren mindes gode, gamle Dage.

Ved disse Lejligheder har vi talt om, at det kunde være interessant at samle alle O. H. her i Byen. Efter den første Sammenrysten eventuelt senere samles for at drøfte andre Emner end Lambeth Walk og Josephine Baker.

Hvis nogen, faa eller mange, er med paa Tanken, opfordres man til inden den 10. Januar at ringe til Bella 3261 eller Central 15738. — Hilsen og glædelig Jul til Venner fjern og nær.

Edel Kristensen,
Callisensvej 33, Hellerup.

Edith Nielsen,
„Ved Vejen“, Vedbæk.

Edvin Lindqvist,
Dalvangen 39, Brønshøj
Tlf. Bella 3261.

Marie Karstoft,
Øresundsgade 25.

Lilly og Børge Jepsen,
„Holtegaard“ pr. Humlebæk.

Betty Østergaard,
Løngangsstræde 21 A³.
Tlf. Central 15738.

Hilsen til Lærere, Kammerater og Venner fra Odder Højskole med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Niels og Kristian Bach,
„Dalhøj“, Fjerritslev.

Hilsen til Venner fra Odder Højskole med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Henry Eriksen,
„Skovsgaard“, Løjenkjær, Assedrup.

Hilsen til gamle Venner fra os alle tre paa „Lindely“.
Svend Lykke, Olga og Laurits Laursen.

Alle gamle Elever og Kendinge fra Odder Højskole ønskes en glædelig Jul. Tak for Breve og Hilsener i Aarets Løb; og kig op til os, naar I kommer til Kerteminde engang. Mange Hilsener fra min Kone.

Erik Dahlerup-Petersen.

Vi ønsker glædelig Jul og et godt Nytaar til Familien Johnsen, Lærere og Lærerinder samt til Kammerater fra Sommeren 1938. Tak for i Sommer!

Astrid Nielsen,
 Bjert, Vinderup.

Karen Nielsen,
 „Søndergaard“, Fjerritslev.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Venner og Bekendte.
Anna Laugesen,
 Søndergade, Ejstrupholm.

Sara Karstoft,
 Mindegade 8, Herning.

Glædelig Jul og godt Nytaar ønskes Familien Johnsen, Lærere, Venner og Kammerater fra Odder Højskole.

Edvard Christiansen,
 „Bækgaard“, Sdr. Resen pr. Karup.

Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og Kammerater fra Sommeren 1934 og Vinteren 1934—35 ønskes en glædelig Jul.

Asia Sørensen. *Jens Hjorth Sørensen,*
 „Ejstrupgaard“, Terndrup.

I ønskes alle, Hr. og Fru Johnsen, Lærere og Lærerinder, Venner og Kammerater, ja, dem alle, jeg var sammen med paa Odder Højskole, en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Tak for Sommeren 1937.

Sigrun Andersen,
 Sommeren 1937.

En rigtig glædelig Jul samt et godt Nytaar ønskes alle, jeg lærte at kende paa Odder Højskole.

Anna Møller,
 Gigtsanatoriet, Skelskør.

Vi sender Lærere og Kammerater vor bedste Hilsen og ønsker glædelig Jul og godt Nytaar.

Lars Andersen,
 1935—36.

Henry Rasmussen,
 1935—36.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte. Med venlig Hilsen.

Troels Svenstrup,
 Vinteren 1935—36.

Dagmar Nielsen,
 Sommeren 1936.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte fra Højskolen.

Svend Poulsen,
 1929—30.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Vener fra Højskolen af

Johs. Jensen,
„Stenslund“.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle gamle Elever.

Børge, Gunnar og Ejgil.

Gamle Elever sendes en venlig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul.

Gudrun Iversen.

Vi sender en hjertelig Hilsen til gamle Elever med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Mette og Holger Moseholt.

En hjertelig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul og godt Nytaar ønskes mine Vener fra Sommeren 1936.

Rigmor Jensen,
Nybogade 21⁴, Vejle.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Vener og Kammerater. Med Hilsen.

Folmer Jensen,
Esbern Snaresgade 9³ t. h., København V.

Gennem Aarsskriftet vil vi gerne bringe alle vor bedste Julehilsen med Ønsket om et godt Nytaar.

Asta og N. Primdahl.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle, vi lærte at kende paa Odder Højskole i Vinteren 1931—32.

Signe Madsen,
Ormslev.

Doris Johansen,
Hedensted.

En venlig Hilsen til mine Vener og Bekendte.

Kirsten Hune.

Gamle Elever og Vener ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Anna og C. P. Corneliussen,
Lahns-gade 57, Odense.

En hjertelig Julehilsen til Familien Johnsen, Lærere og Lærerinder og alle mine Vener og Kammerater fra Vinteren 1933—34.

Hans Høltzermann,
„Bøgebjerg“, Grejsdalen.

Vener og Kammerater bedes modtage en hjertelig Julehilsen og de bedste Ønsker for det nye Aar.

Anna Østerlund,
Mandalsgade 4, St. t. v., København Ø.

Mine bedste Ønsker om en glædelig Jul og et godt Nytaar sendes alle mine Venner fra Sommeren 1935.
Hilsen fra

*Anna Bang Rasmussen,
Truust, Faarvang.*

Glædelig Jul ønskes alle Venner og Bekendte.

*Katrine Sørensen,
Thorsøgaard.*

En rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle Venner og Kammerater.

*Johannes Sørensen,
Aarslev.*

Alle Venner og Bekendte ønskes en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar. Med Hilsen

*Va.borg og Regnar Wnlff Rasmussen,
Lunddal.*

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Aarsskiftets Læsere.
Venlig Hilsen

*Lilly Andersen, f. Christensen,
Sejlstrup pr. Skørping.*

Vi ønsker jer alle en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Margrethe Rasmussen og Olga Søndergaard.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Kammerater fra Vinteren 1936—37.

Knud Klarskov Jørgensen.

Alle de, vi lærte at kende paa Odder Højskole, ønsker vi en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

Ejra Hedemann (1934). Karl Lindquist (1933—34).

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle, jeg lærte at kende paa Odder Højskole.

*Jørgen Jørgensen,
Elbæk Lærerskole.*

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Bekendte fra Tiden paa Odder Højskole. Venlig Hilsen.

*Ingrid Therkilassen,
Kodallund pr. Rask Mølle St.*

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Elever, Venner og Bekendte fra Sommeren 1937.

Magda og Erna.

En glædelig Jul til Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder, Venner og Kammerater fra Sommeren 1934.

Asla Jensen,
Thisted.

Anna Bruun,
Arden.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle fra Sommeren 1935.

Kirsten Nørgaard,
Tykskov pr. Ejstrupholm.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle af

Magda Priebe,
Mejsling Skov. 1935.

En rigtig glædelig Jul samt et godt Nytaar ønskes Familien Johnsen, Lærere, Venner og Kammerater fra Vinteren 1935—36. Med Hilsen til alle.

Erhardt Jakobsen,
Hou, Ulsted.

Vi ønsker Forstander Johnsen med Familie og alle Kammerater og Venner en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

Magny og Kristian Christensen,
„Det røde Hus“, Pinstrup.

En venlig Hilsen til mine Venner og Bekendte, og Ønsket om en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar særlig til Eleverne fra Vinteren 1935—36.

Karen Jensen,
Bjerregrav pr. Møldrup.

En rigtig glædelig Jul og et godt og lykkebringende Nytaar ønskes alle Venner og Kammerater fra Vinteren 1934—35 med Hilsen til alle fra

Svend Aage Martinussen,
Gummerup pr. Glamsbjerg.

En hjertelig Julehilsen til Familien Johnsen, Lærere og mine Kammerater fra Vinteren 1934—35.

Broder Madsen,
Bubbelgaard pr. Ejby.

Rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes af

Alma Trankjær,
Hjortlundgaard, Filskov.

Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og Kammerater fra Vinteren 35—36 ønskes en glædelig Jul.

Emmy Larsen,
Trinnerup pr. Arden.

En glædelig Julehilsen sendes alle Venner og Bekendte fra Vinteren 35—36.

Peter Nielsen, Sandergaard, Odder.

Rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle.

Karen Larsen.

Fra Kursusudvalget har vi lige faaet Meddelelse om, at der er bevilget Understøttelse til 47 Deltagere til vort Landbrugskursus i Januar.

Vort Ungdoms-Herberge, D. U. H., har været godt besøgt, vi har haft 583 Overnatninger, ca. dobbelt saa mange som Aaret før.

Vi har haft Besøg af en Del Foreninger.

Sønder Omme og Omegns Kredsforening havde 2 Dages Rejse til Hads Herred og var indkvarteret hos os den 4. og 5. Juli. 35 Deltagere.

Jerlev Ungdomsforening havde Udflugt til Aarhus og Odder den 9. Juli og sluttede her paa Skolen. 60 Deltagere.

Den 20. Juli havde vi Besøg af Hammelegnens Husmandsforening. 70 Deltagere.

Den 21. Juli holdt Horsensegnens Husmoderforening Møde her paa Skolen. 170 Deltagere. Fru Moseholt talte om unge Pigers Uddannelse.

Den paatænkte Sønderjyllandstur for tidligere Elever har vi ikke kunnet planlægge endnu. Den skulde jo gerne falde sammen med det unge Grænseværns Sommerstævne. Vi skal senere sende Indbydelse med Program for Turen.

Den 3. December fyldte Inger Steffensen — Elevforeningens ældste og eneste Æresmedlem — 70 Aar. Desværre maatte hun fejre Dagen i Sengen (Aarebetændelse), men hun laa smilende og tog imod alle de mange Blomster og Gaver, det strømmede ind med. Elevforeningen bragte ogsaa sin Lykønskning.

Vi benyttede vor Augustferie til en Biltur i Vestjylland og besøgte mange gamle Elever og Venner. F. Eks. i Herning, Havnstrup, Ringkøbing, Søndervig, Hee, Ulfborg, Vedersø, Ølgod, Lyhne, Farre, Givskud og Rask Mølle. En dejlig Tur som vi aldrig glemmer.

Den 15. Juni havde vi en dejlig Tur til Børnefesten ved Boulstrup Strand og den 26. Juli var vi inviteret ud paa „Petersminde“ med vore Elever og havde en hyggelig Aften.

Sidste Vinter havde vi 2 11-Dages Kursus i Landbrug og Regnskabsføring for Mænd og 1 8-Dages Kursus i Havebrug og Fjerkræavl for baade Kvinder og Mænd med ialt 90 Deltagere.

I Sommer havde vi 2 11-Dages Kursus i Husholdning og Kjølesyning for Kvinder med 52 Deltagere.

Hads Herreds Landboforening indbød som de foregaaende Aar til landbrugsfaglig Dag- og Aftenskole for unge Mænd fra Egnen. Vi havde 2 Hold med ialt 57 Deltagere.

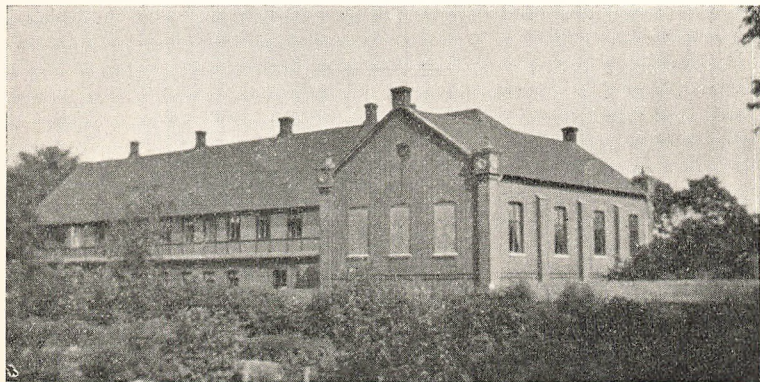
Til næste Sommer kan Skolen holde 50-Aars Jubilæum. Hvordan det vil forme sig er ikke bestemt endnu, men det bliver sikkert i Forbindelse med Elevmødet. Vi haaber derfor at se rigtig mange gamle Elever.

Elevmødet 1939 holdes den 25. Juni. Vi sender jo Indbydelse ca. 14 Dage i Forvejen; men vi vil gerne allerede nu gøre opmærksom paa Dagen, saa I kan holde den fri. Send os et Kort, naar I kommer, og kom saa vidt muligt Lørdag Aften.

Vi holder som sædvanlig vor Vinterfest Fastelavns Søndag (den 19. Februar), og for at ingen skal blive glemt, vil vi gerne gennem Aarskriftet invitere alle. Kom saa mange som muligt! Aftenforestillingen begynder Kl. 7 pr., og vi skulde jo gerne, som vi plejer, have den røde Lygte ud. De, der ønsker Natlogi, bedes sende os et Kort. Vi inviterer kun paa denne Maade.

Venlig Hilsen
Marie og Elisius Johnsen.

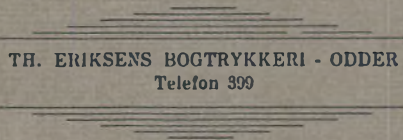

INDHOLDSFORTEGNELSE:

	Side
Smil til mig. Digt af <i>Jakob Lykke</i>	3
Julen har bragt velsignet Bud. <i>Elisius Johnsen</i>	5
Forstaaelse. <i>Jakob Lykke</i>	8
Individualisme og Kollektivism. <i>C. P. Corneliussen</i>	11
Ahasverus, den evige Jøde. <i>Dahlerup-Pedersen</i>	16
Det er Høslætstid. <i>Th. Madsen</i>	20
Hvor Krigen satte sit Spor. <i>C. H. Daugbjerg</i>	28
Søndag Morgen paa Hospitalet. <i>Edvin Lindquist</i>	33
Livets Gang. <i>Betty Østergaard</i>	37
Udryd Fluerne. — Flueplagen. <i>Niels Pedersen</i>	40
Aaret, der svandt. <i>Elisius Johnsen</i>	44
Meddelelser	61

TH. ERIKSENS BOGTRYKKERI - ODDER
Telefon 399